

Risk- och sårbarhetsanalys för Skinskattebergs kommun

Antagen av kommunstyrelsen 2024-06-18 §149

Risk- och
sårbarhetsanalys
2023 enligt lagen om
extraordinära
händelser.
Sammanställd
enligt kraven i
Myndigheten
för samhällsskydd
och beredskaps
föreskrifter
om kommuners
risk- och
sårbarhetsanalyser.

Sammanfattning

Enligt lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap ska kommunen inventera, identifiera och analysera sina risker och sårbarheter. Detta ska sammanställas i en risk-och sårbarhetsanalys.

I föreskriften MSBFS 2015: står att en risk- och sårbarhetsanalys ska redovisas till länsstyrelsen enligt angivna punkter senast den 31 oktober under mandatperiodens första år, samt regelbundet följa upp sin risk- och sårbarhetsanalys och med utgångspunkt i denna bedöma sin generella krisberedskap. Uppföljningen och bedömningen ska rapporteras till länsstyrelsen senast den 15 februari året därpå för vart och ett av mandatperiodens fyra år enligt givna indikatorer.

Utifrån lagstiftningen påbörjade Skinnskattebergs kommun under 2015 en process för kommunens arbete med risk-och sårbarhetsanalys. Analysarbetet har uppdaterats på verksamhetsnivå under innevarande mandatperiod och resultaten av detta har sammanställts i denna rapport.

Syftet med risk-och sårbarhetsanalysen är att identifiera riskobjekt och sårbara verksamheter inom kommunens geografiska område, identifiera och värdera oönskade händelser som kan påverka kommunen samt bedöma kommunens förmåga att hantera dessa händelser.

Kommunen har 21 identifierade riskobjekt i icke-kommunal regi och 36 samhällsviktiga verksamheter inom kommunens geografiska yta. Riskobjekten är av varierande karaktär; några hanterar farliga ämnen, andra utgörs av stora komplexa byggnader och ett par är kopplade till vatten. Gällande de samhällsviktiga verksamheterna ägs eller drivs 12 av Skinnskattebergs kommun.

Det finns ett stort antal oönskade händelser som kan drabba en kommun som Skinnskatteberg. Identifierade händelser i risk- och sårbarhetsanalysen har indelats i följande kategorier; Vardagsolycka, Naturhändelse, Smitta/sjukdomsutbrott, Störningar i teknisk infrastruktur och försörjningssystem, Social oro, Psykisk och psykosocial ohälsa, Kriminell handling, Andra olyckor. Se tabell 5

De fördjupade verksamhetsanalyserna ger en bild av att det på många håll saknas rutiner, kunskap och medvetenhet om risker, sårbarheter och beroenden. Analysarbetet har i sig förbättrat kännedom och medvetenheten. Viljan och ambitionen om ett fortsatt beredskapsarbete är genomgående hög i verksamheterna och det finns en hög medvetenhet om dess vardagsleverens.

Det finns stor potential att förbättra organisationens krishanteringsförmåga genom regelbundna övningar av rutiner för intern kriskommunikation. Beroendet av drivmedel är mycket stort och kan bli avgörande i en händelse som drar ut på tiden.

Innehåll

Sammanfattning	1
Inledning	4
Beskrivning av arbetsprocess och metod	5
Syfte och mål	6
Avgränsningar	6
Medverkande verksamheter	7
Lagstiftning och styrande dokument	7
Definitioner	8
Övergripande beskrivning av kommunen	10
Etablerade resurser inom krisberedskapsområdet	13
Resultat	15
Identifierad samhällsviktig verksamhet inom kommunens geografiska område	15
Identifierade kritiska beroenden för kommunens samhällsviktiga verksamhet	17
Identifierade och analyserade risker för kommunen och kommunens geografiska område	18
Arbetet med att identifiera risker inom kommunens geografiska område	18
Sammanställning av riskobjekt i kommunen	18
Beskrivning av länsgemensamma risker, relevanta för Skinskattebergs kommun	18
Störningar i teknisk infrastruktur och försörjningssystem	18
Dricksvatten och störningar i dricksvattenförsörjning	19
Produktion av dricksvatten	19
Vad används vårt dricksvatten till?	20
Störningar i vattenförsörjningen	20
Konsekvenser på samhället vid störningar i vattenförsörjningen	21
Konsekvenser på samhället av otjänligt dricksvatten	21
Reserv- och nödvattenförsörjning	21
Cyberattacker	22
Informationspåverkan och påverkanskampanjer	22
Konsekvenser i kommunen av informationspåverkan	22
Klimatförändringar och klimatanpassning	22
Strategier och åtgärder för skydd mot naturhändelser	24
Värmebölja	24

Risker som skulle kunna föranleda utrymning.....	24
Gruvhål och gruvras	25
Drivmedelsbrist	25
Solstormar	25
Risk för instabilitet i samhället och social oro	26
Pågående Dödligt våld (PDV)	26
PDV i skolmiljö.....	27
Konsekvenser i kommunen	27
Hot, hat och våld mot förtroendevalda och kommunalanställda	27
Förtroendekris	28
Sabotage och attacker mot kommunen.....	28
Konsekvenser på samhället/kommunen av sabotage.....	29
Smittsamma sjukdomar	29
Pandemi	30
Konsekvenser i samhället av smittsamma sjukdomar	30
Epizootier och Zoonoser	31
Konsekvenser på samhället av epizootier och zoonoser	31
Höjd beredskap/Krig.....	32
Identifierade risker för kommunens verksamheter samt för kommunens geografiska område.....	33
Planeringsförutsättningar för Skinnskattebergs kommun	40

Inledning

För varje ny mandatperiod ska kommunen fastställa en plan för hur de ska hantera en extraordinär händelse. Planen ska grunda sig på risk- och sårbarhetsanalyser av all verksamhet som måste fungera även vid en kris. Syftet med analyserna är också att öka beslutsfattarnas och allmänhetens kunskap om kommunens sårbarhet. Arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser är en ständigt pågående process, med andra ord ett arbete som måste genomföras kontinuerligt.

Att stärka samhällets säkerhet kräver att det som ska skyddas, det som hotar och medlen för att stärka säkerheten ses i ett sammanhang. Det handlar om händelser och förhållanden som kan skada samhällets funktionalitet och som enskilda individer saknar förutsättningar att hantera fullt ut. De övergripande målen för samhällets säkerhet är att värna:

- Befolkningens liv och hälsa
- Samhällets funktionalitet
- Förmågan att upprätthålla grundläggande värden som demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter.

Målen för samhällets krisberedskap är att:

- Minska risken för, och konsekvenserna av, allvarliga störningar, kriser och olyckor
- Trygga hälsan och den personliga säkerheten för barn, kvinnor och män
- Hindra eller begränsa skador på egendom eller miljö.

Risk- och sårbarhetsanalysen är en viktig del i underlaget för att bedöma samhällets krisberedskap men den är även ett viktigt underlag för beslut, identifiering av behov av åtgärder. Risk- och sårbarhetsanalysen är också en grund till planeringen för kommunens hantering av extraordinära händelser.

Med extraordinär händelse avses i lag (2006:544), en sådan händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser från en kommun eller ett landsting.

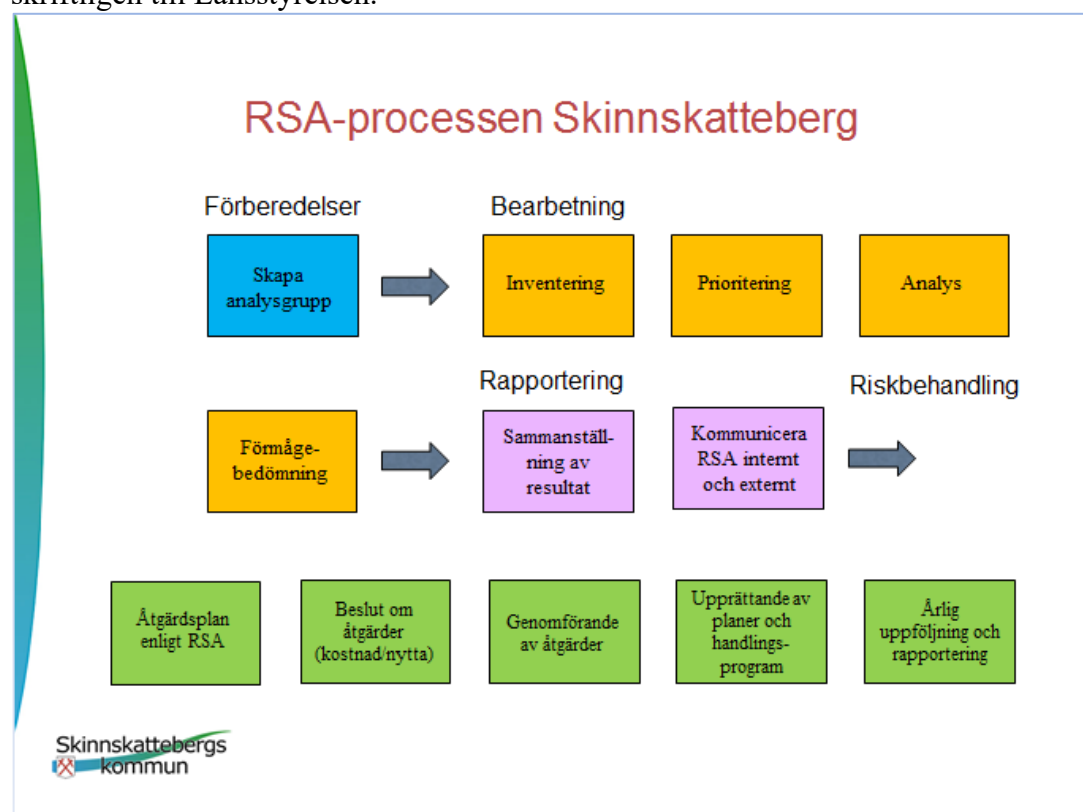
Kommunerna har en nyckelroll i krishanteringssystemet. Ju bättre kommunerna är på att hantera en kris, desto bättre blir samhället som helhet på att hantera större kriser som drabbar många kommuner samtidigt.

Beskrivning av arbetsprocess och metod

Den beslutade modell som användes för Skinnskattebergs kommuns risk- och sårbarhetsanalys 2011¹, liksom själva analysmetoden, ligger till grund för analysen för mandatperioden 2015-2018 samt 2023-2026 Uppföljning och åtgärdsplanering genomförs via en anpassad metod med fokus på prioriterade åtaganden, händelseanalys, kritiska beroenden och åtgärder. Mycket fokus har lagts på kommunens verksamheter i detta arbete där ansvariga genom samtal, baserat på ett frågeformulär, har genomfört analysen. Verksamheternas analyser beskriver bland annat verksamheten i sig, prioriterade åtaganden, kritiska beroenden, identifierade risker, identifierade sårbarheter samt behov av åtgärder.

Utifrån verksamheternas analyser sammantaget med risker inom kommunens geografiska område, i vår region samt nationellt har denna risk- och sårbarhetsanalys fyllts med substans.

Kommunerna ska årligen följa upp risk- och sårbarhetsanalysen och rapportera skriftligen till Länsstyrelsen.

¹ Risk- och sårbarhetsanalys, Skinnskattebergs kommun 2011

Syfte och mål

Syftet med risk- och sårbarhetsanalysarbetet är att öka medvetenheten och kunskapen om hot, risker och sårbarheter inom kommunen och dess geografiska område. Detta åstadkoms genom att:

- Identifiera samhällsviktiga verksamheter inom kommunens geografiska område samt kritiska beroenden för dessa.
- Identifiera och analysera oönskade händelser som kan påverka kommunens samhällsviktiga verksamhet.
- Identifiera sårbarheter och brister inom det geografiska området
- Föreslå nödvändiga sårbarhetsreducerande åtgärder

Risk- och sårbarhetsanalysens mål är att ge tjänstemän och politiker inom Skinnskattebergs kommun

- god kunskap om och en samlad bild av risker, sårbarheter och beroenden som kan påverka den samhällsviktiga verksamheten.
- ett underlag till en planering för hur risker och sårbarheter ska reduceras eller hanteras
- ett underlag till en plan för hur en samhällsstörning ska hanteras

Risk- och sårbarhetsanalysen ska utgöra beslutsunderlag i samband med revidering av plan för hantering av samhällsstörningar. Analysen ligger till grund för inriktningen av utbildningar och övningar. Den kan också ge en möjlighet för medborgare och andra intresserade att öka sin medvetenhet om risker och beredskap inom kommunen.

Avgränsningar

Analysen sammanställer de av kommunen identifierade riskobjekt, samhällsviktiga verksamheter, kritiska beroenden, risker och händelser inom kommunens geografiska område eller som kan påverka Skinnskattebergs kommun. Med påverkan menas i denna rapport ”de företeelser och händelser som hotar och ger skadeverkningar på det som ska skyddas i samhället”². Det bör förtydligas att det inte finns någon garanti för en fullständig identifiering.

Styrande i valet av händelser som analyserats 2023-2026 grundar sig i en sammantagen bedömning utifrån prioriterade risker nationellt, regionalt och lokalt. Utifrån denna har verksamheterna även fått välja ut och analysera de risker som skulle utgöra en påverkan på den samhällsviktiga verksamheten. Extern samhällsviktig verksamhet har i liten utsträckning analyserats i denna risk- och sårbarhetsanalys.

² MSB 2014, Gemensamma grunder för samverkan och ledning vid samhällsstörningar, sid. 21

Medverkande verksamheter

Avdelning kommunledning

- Administration – kommunledningskansli
- Enheten för intern teknisk infrastruktur
- Kommunikation

Sektor samhällsskydd och beredskap

- Räddningstjänst

Sektor teknik och service

- Teknik och service
- Enheten för Vatten och avlopp
- Centralköket

Sektor barn och utbildning

- Grundskolan
- Förskolan

Sektor vård och omsorg

- Äldre- och handikappomsorg
- Individ- och familjeomsorg

Miljö- och byggnadsförvaltning

- Miljö och byggnadskontoret

Lagstiftning och styrande dokument

Rapporten är framtagen utifrån följande lagstiftning:

- Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH).
- Förordning (2006:637) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap
- Förordning (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap
- Säkerhetsskyddslagen (2018:585)
- Säkerhetsskyddsförordningen (2021:955)
- Offentlighets- och sekretesslag (2009:400)
- Lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete

Föreskrifter

- MSBFS 2015:5 föreskrifter och allmänna råd om kommuners risk- och sårbarhetsanalyser
- PMFS 2022:1 Säkerhetspolisens föreskrifter om säkerhetsskydd

Övriga underlag

- Vägledning för skydd av samhällsviktig verksamhet, MSB 2014
- Överenskommelse om kommunernas krisberedskap – precisering av mål och ersättning för uppgifter i LEH, MSB och SKL (Kommunöverenskommelsen)
- Vägledning för Risk- och sårbarhetsanalyser, MSB 2011
- Risker för olyckor som kan leda till räddningsinsats, Räddningstjänsten Skinnskatteberg 2007
- Analys över risker för den förebyggande verksamheten, Räddningstjänsten Skinnskatteberg 2007
- Kommunens informationssäkerhet, en vägledning, MSB 2012
- FOI:s modell för risk- och sårbarhetsanalys (FORSA)
- MSB & SKR: Överenskommelse om kommunernas arbete med civilt försvar - 2018-2020 med revideringar till och med 2023.

Definitioner

Definitionerna är tagna ur Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om kommuners risk- och sårbarhetsanalyser, 2015:5.

Kritiska beroenden

Beroenden som är avgörande för att samhällsviktiga verksamheter ska kunna fungera. Sådana beroenden karaktäriseras av att ett bortfall eller en störning i levererande verksamheter relativt omgående leder till funktionsnedsättningar, som kan få till följd att en extraordinär händelse inträffar.

Risk

En sammanvägning av sannolikheten för att en händelse ska inträffa och de konsekvenser händelsen kan leda till.

Samhällsviktigverksamhet

En verksamhet som uppfyller minst ett av följande villkor.

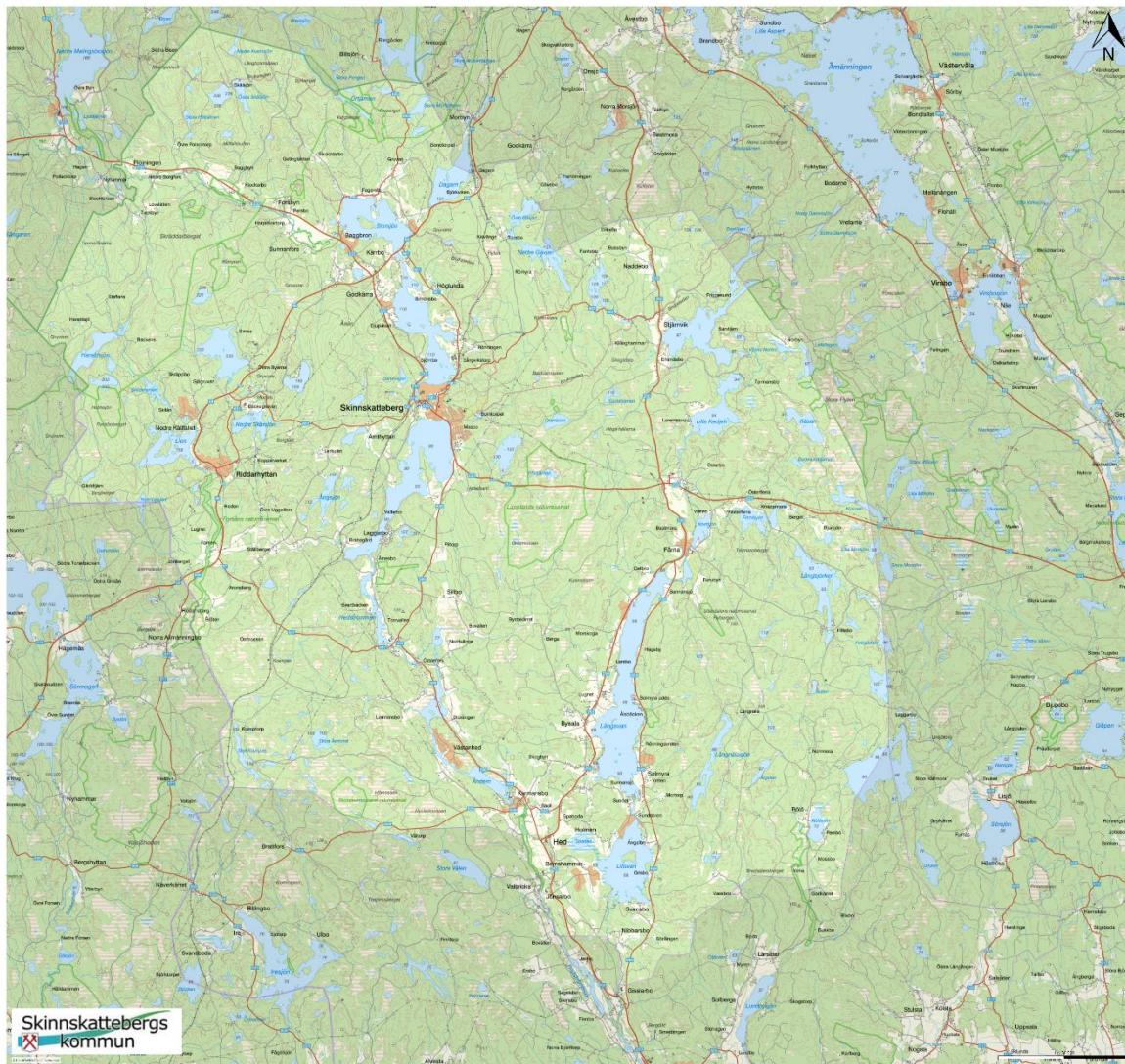
- Ett bortfall av eller en svår störning i verksamheten kan ensamt eller tillsammans med motsvarande händelser i andra verksamheter på kort tid leda till att en allvarlig kris inträffar i samhället.
- Verksamheten är nödvändig eller mycket väsentlig för att en redan inträffad kris i samhället ska kunna hanteras så att skadeverkningarna blir så små som möjligt.

Sårbarhet

De egenskaper eller förhållanden som gör ett samhälle, ett system, eller egendom mottagligt för de skadliga effekterna av en händelse.

Krisberedskap	Förmågan att genom utbildning, övning och andra åtgärder samt genom den organisation och de strukturer som skapas före, under och efter en kris förebygga, motstå och hantera krissituationer.
Civilt försvar	Hela samhällets motståndskraft vid krigsfara och krig. Civilt försvar är det arbete som görs av statliga myndigheter, kommuner, region och regioner, privata företag och frivilligorganisationer.
Civil beredskap	Ett samlingsnamn för krisberedskap och civilt försvar. Det civila försvaret och krisberedskapen ska förstärka varandra i gemensamma processer för samordning, planering och förberedelser. Den yttersta krisen, det vill säga ett väpnat angrepp, är dimensionerande för den civila beredskapen. Ytterst syftar den civila beredskapen till att förbereda oss på alla slags samhällsstörningar som riskerar att skada oss.
Totalförsvar	Den verksamhet som behövs för att förbereda Sverige för krig. Under högsta beredskap är totalförsvar all verksamhet som då ska bedrivas. Totalförsvaret består av det militära försvaret och det civila försvaret.
Kontinuitetshantering	Kontinuitetshantering fokuserar på att planera för att kunna upprätthålla verksamhet och processer för att skapa en nödvändig förmåga till funktionalitet, oavsett händelse.
Samhällsstörning	De företeelser och händelser som hotar, eller ger skadeverkningar på det som ska skyddas i samhället.
Extraordinär händelse	En händelse som avviker från det normala och innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner. En extraordinär händelse kräver skyndsamma insatser.

Övergripande beskrivning av kommunen

Figur 1 Skinnskattebergs kommun <https://karta.skinnskatteberg.se/>

Kommunen är belägen i Västra Västmanland, i Bergslagen. Tätorten är belägen ca 60 km NV om Västerås och 88 km NNO om Örebro. Kommunens totala befolkning är ca 4360 invånare, vilket innebär en befolkningstäthet på 7 personer per kvadratkilometer. Förutom Skinnskattebergs kommun består Västmanlands län av ytterligare nio kommuner som tillsammans har ett invånarantal på ca 250 000.

Skinnskattebergs kommun är med sin 659 km² på plats 168 i storlek av Sveriges kommuner. 60 km² av ytan utgörs av vatten, grupperat i över 250 sjöar och vattendrag – varav Hedströmmen är det längsta och går från södra Dalarna hela vägen igenom hela kommunen, för att sedan ha sitt utlopp i Mälaren. Vidare så hamnar Skinnskattebergs kommun på 3:e plats vad gäller storleken (12,9 %), sett till den sammanlagda ytan i länet.

Inom kommunens gränser så finns flertalet mindre byar med starka anor från långt tillbaka i tiden vad gäller gruvsdrift och handel. Att driva jord- och skogsbruk har varit en stor och framstående del i försörjningen för många här i kommunen. Med tiden så har omfattningen och storskaligheten minskat och det finns endast ett fåtal kvar aktiva gårdar kvar.

Innevånarantalet ökar på sommaren då det i kommunen finns flertalet mycket populära sommarstugeområden med en mängd fritidshus.

Befolkning och demografi

Skinnskattebergs kommuns befolkning består av 4 366 personer varav 2 376 i arbetsför ålder (16-64 år). 670 personer är yngre än 16 år och 1 327 invånare är 65 år eller äldre. 0 personer har passerat 100-års gränsen. Medelåldern i Skinnskatteberg är 47,2 år, jämfört med 42,3 år i länet och 41,4 år i riket. 30 procent av kommunens invånare är äldre än 65 år, vilket ger en demografisk försörjningskvot på 99. Ett värde över 100 innebär fler utanför arbetsför ålder än i arbetsför ålder.

Näringsliv

Skinnskattebergs kommun är länets enda universitetsort då Statens Lantbruksuniversitets Skogsmästarskola (SLU) är placerad i kommunen.

Skinnskattebergs kommun **är en kommun med industriell och skoglig produktion**, vars näringsliv domineras av två stora och många små företag inom olika branscher. I Skinnskattebergs kommun finns 275 företag där minst en person har sin huvudsakliga sysselsättning, 98 procent av företagen i näringslivet är små företag med färre än 50 anställda. De allra flesta företag, 9 av 10 företag, har färre än tio anställda. Under 2020 startades 31 nya företag i Skinnskatteberg. Därmed hamnar kommunens nyföretagande (nystartade företag per 1 000 invånare) på 13 vilket kan jämföras med 11,7 för riket. Det är gynnsamt med ett högt nyföretagande för att skapa nya jobb och finansiera välfärden i kommunen. De två större företagen är globala och världsledande inom sina områden, ventilation respektive trävaror.

Kommunikationer

Riksväg 68 går från Örebro till Gävle och passerar genom Skinnskattebergs kommun. Länsväg 233 från Ramnäs passerar genom Skinnskattebergs centralort och vidare i riktning mot Kopparberg. Även länsväg 250 går igenom kommunen och förbinder Skinnskatteberg med bland annat Fagersta. Vad gäller kommunikation via järnväg så trafikeras sträckan Gävle - Hallsberg och passerar således genom Skinnskattebergs centralort.

Turism och fritidsboende

Det finns ca 1 100 fritidshus i kommunen. Dessa är huvudsakligen sommarbostäder vilket innebär att antalet personer som vistas inom kommunens geografiska område ökar väsentligt på sommaren.

Skinskattebergs kommun marknadsförs bland annat som "Kulturriket i Bergslagen". Här finns många vandrings- och cykelleder att ta del av. Även mycket sjöar, stora som små, att besöka.

Kommunal Räddningstjänst samt Räddningsregion Bergslagen (RRB)

Skinskattebergs kommun har en egen deltidsbrandkår med en numerär på 1+1+4 och heltidsanställd Räddningschef. Den kommunala räddningstjänsten ingår Räddningsregion Bergslagen (RRB), som sedan maj år 2020 är en ny gemensam operativ ledningsorganisation för räddningstjänsterna i Värmlands län, Örebro län och delar av Dalarna, Västra Götaland och Västmanland.

Syftet med RRB är att åstadkomma mer effektiv användning av resurser och därmed större förmåga och uthållighet att genomföra räddningsinsatser. Räddningsregion Bergslagen omfattar 42 kommuner med 740 000 invånare. I området finns 17 räddningstjänster med 110 styrkor/stationer som årligen hanterar omkring 7 500 larm. Systemet bemannas gemensamt av de ingående räddningstjänsterna.

Varje räddningstjänst finns fortfarande kvar som egen organisation i sin kommun. Men det operativa samarbetet på ledningsnivå blir utökat och en integrerad del av varje räddningstjänst.

I korthet innebär Räddningsregion Bergslagen ett nära samarbete när det gäller räddningsledning och användning av resurser som brandmän, fordon och materiel. Detta ger de ingående räddningstjänsterna bättre förutsättningar att

- snabbt få mycket resurser till en olycksplats,
- leda stora insatser
- hantera samtida, komplexa och långvariga händelser

Polismyndigheten

Polisregion Mitt bildades den 1 januari 2015, och är en av sju regioner i Sverige. Regionen består av Gävleborgs län, Västmanlands län, Uppsala län, vilka i sig utgör var sitt polisområde. Respektive polisområde är vidare indelat i lokalpolisområden. Polisregionerna ersatte de tidigare till antalet 21 polismyndigheterna. Polisregion Mitt leds från Uppsala, och har det samlade ansvaret för polisverksamheten inom regionen. Ett ansvar som bland annat omfattar utredningsverksamhet, brottsförebyggande verksamhet och service.

Skinskatteberg ingår lokalpolisområde Norra Västmanland tillsammans med Norberg, Sala, Fagersta och Surahammars kommuner. Västmanlands län är en del av Polisområde Region Mitt, som har sitt säte i Uppsala. Hösten 2015 inrättade Polismyndigheten en kommunpolis som tilldelades Norbergs- och Skinskattebergs kommun. Kommunpolisen i Skinskatteberg har sitt kontor i kommunhuset.

Sjukvård

Region Västmanland är en region för de 280 491 invånarna i Västmanlands län. Region Västmanland ansvarar, som alla regioner, främst för hälso- och sjukvård.

Ambulansstation finns i Fagersta 25 km

Etablerade resurser inom krisberedskapsområdet**Tjänsteman i beredskap**

Syftet med TiB-funktionen är att det ska finnas en ingång till Skinnskattebergs kommun dygnet runt, alla veckans dagar, för att kunna ta emot och hantera larm om allvarlig händelse, vid interna och externa händelser eller vid hot om. Inkommen information eller fråga från andra kommuner eller andra aktörer och myndigheter ska genom tjänsteman i beredskap hamna rätt inom organisationen. TiB ska också säkerställa att nödvändiga åtgärder vidtas och resurser sätts in vid en allvarlig eller extraordinär händelse eller vid hot om. TiB:ens uppgift är att initiera och samordna det inledande arbetet för att upptäcka, verifiera, larma och informera vid allvarliga kriser. En större revidering är gjord 2019 vilket har medfört en mer robust TiB-organisation. Större krav har ställts i funktionsbeskrivningen. Till exempel utbildning i stabsmetodik, stabschefsutbildning, övningar men även inplacering i säkerhetsklass.

U-Sam (Samverkan i U-län)

Länsstyrelsen är geografisk områdesansvarig aktör på regional nivå. Detta innebär bland annat att Länsstyrelsen före, under och efter en kris ska vara en sammanhållande funktion och verka för att:

- Under en kris samordna verksamhet mellan kommuner, landsting och myndigheter
- Informationen till allmänheten och företrädare för massmedia under sådana förhållanden samordnas

För att verka för ovanstående inrättades 2006 samverkansfunktion USam. USam är en funktion för samverkan mellan de i avtalet ingående parterna vid en större händelse/situation som berör Västmanlands län.

Parterna i USam är länets kommuner, Landstinget Västmanland, Polismyndigheten i Västmanlands län, SOS Alarm Sverige AB, Sveriges Radio Västmanland, Södra Dalarnas Räddningstjänstförbund, Mälardalens Brand och Räddningsförbund, Räddningsregion Bergslagen, Västra Mälardalens Kommunalförbund och Länsstyrelsen i Västmanlands län.

Huvudsyftet med USam är att ge större möjlighet till effektivare samverkan genom att skapa en samlad lägesbild. USam ska tidigt säkerställa att samverkan sker mellan de myndigheter och organisationer som berörs av redan inträffade eller av framtida bedömda störningar. USam ska även tidigt säkerställa att enstämig information kan förmedlas till allmänhet och media.

USam tar inte över respektive parts eller aktörs ansvar. Parterna deltar utifrån eget ansvar eller uppdrag.

Krisstöd

Krisstödsgruppen har till uppgift att ansvara för planering och samordning vad avser det psykologiska och sociala omhändertagandet av människor som drabbats av olycka, katastrof eller liknande. Gruppen skall på olika sätt se till att det finns en beredskap inför olyckor och katastrofer. Till detta hör att se till att det finns kunskap hos dem som kan tänkas bli inblandade vid olyckor och katastrofer. Krisstödsgruppen bör också ha en god kännedom om den beredskap som finns inom exempelvis skolor och företag.

Krisstödsgruppen har till förfogande ett antal stödpersoner. Det är personer med kunskap om hur människor reagerar i kris och som kan arbeta under stress.

Resultat

Verksamheternas risk-och sårbarhetsanalyser visar att det finns ett genomgående behov av åtgärder gällande interna rutiner. I Skinskattebergs kommuns sammanställda risk- och sårbarhetsanalys har åtgärder av övergripande karaktär valts ut dessa presenteras i *Bilaga 1*. Åtgärderna återfinns i en eller flera av verksamheternas risk- och sårbarhetsanalyser och ingår därmed i respektive sektors åtgärdsplanering. Åtgärderna behandlas därmed inom de normala processerna och det normala verksamhetsansvaret.

Identifierad samhällsviktig verksamhet inom kommunens geografiska område

Samhällsviktig verksamhet är en del av viktiga samhällsfunktioner som ingår i samhällssektorer. Samhällsviktig verksamhet kan vara både en anläggning och tillhandahållande av tjänster. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har identifierat följande samhällssektorer inom vilka samhällsviktig verksamhet kan identifieras:

- Energiförsörjning
- Finansiella tjänster
- Handel och industri
- Hälso- och sjukvård samt omsorg
- Information och kommunikation
- Kommunalteknisk försörjning
- Livsmedel
- Offentlig förvaltning
- Skydd och säkerhet
- Socialförsäkringar
- Transporter

Tabell 1 – Samhällsviktig verksamhet

Samhällssektor	Verksamhet	Kommunal regi
Energiförsörjning	Fjärrvärme, produktion	
	Fjärrvärme, distribution	
	Elförsörjning (distribution)	
Finansiella tjänster	Banktjänster	
Handel och industri	Dagligvaruhandel	
	Bygg och entreprenad	
Hälso- och sjukvård samt omsorg	Vårdcentral	
	Särskilt boende, LSS	X

Samhällssektor	Verksamhet	Kommunal regi
	Äldreboende	X
	Gruppboendestäder	X
	Personlig assistans	X
	Hemtjänst/trygghetslarm/hemsjukvård	X
	Barnomsorg	X
	Socialtjänst	X
	Miljö och hälsa	X
Information och kommunikation	Journal- och ärendehantering	X
	Kommunal teknisk infrastruktur	X
	Kommunal telefoni	X
	Rakelsystem	
	Telefoni (mobil och fast)	
	Internet	
	Radiokommunikation	
	Signalskydd	X
Kommunalteknisk försörjning	Matlagning – inköp, tillredning, transport	X
	Dricksvattenförsörjning	X
	Avloppshantering	X
	Renhållning	X
	Väghållning	
Livsmedel	Livsmedelsdistribution	X
Offentlig förvaltning	Kommunledning och administration	X
Skydd och säkerhet	Alarmeringstjänst	
	Räddningstjänst	X
Socialförsäkringar	Allmänna pensionssystemet	
	Sjuk- och arbetslöshetsförsäkringen	
Transporter	Järnvägstransport	
	Vägtransport	
	Skolskjutsar	
	Länstrafik	
	Sjuktransport	

Identifierade kritiska beroenden för kommunens samhällsviktiga verksamhet

Ett kritiskt beroende är avgörande för att samhällsviktiga verksamheter ska kunna fungera. Sådana beroenden karaktäriseras av att ett bortfall eller en störning i levererande verksamheter relativt omgående leder till funktionsnedsättningar, som kan få till följd att en extraordinär händelse inträffar. Kritiska beroenden återfinns hos de flesta samhällsviktiga verksamheter inom följande områden³:

- Infrastruktur
- Verksamhetsnära system
- Personal
- Information
- Kapital, varor och tjänster
- Övrigt

Tabell återges i *bilaga 1* och redovisar definitioner av konsekvenser på avbrott inom samhällsviktig verksamhet. I verksamheternas analyser har konsekvensskalan beaktats för respektive analyserad händelse. Skalan används i nästa tabell för att sammanfatta konsekvenserna för ett bortfall av ett kritiskt beroende i en samhällsviktig verksamhet.

Tabell 2 – Konsekvensdefinitioner

Konsekvenser	Beskrivning
Mycket begränsade	Små direkta hälsoeffekter, mycket begränsade störningar i samhällets funktionalitet, övergående misstro mot enskild samhällsinstitution, mycket begränsade skador på egendom och miljö
Begränsade	Måttliga direkta hälsoeffekter, begränsade störningar i samhällets funktionalitet, övergående misstro mot flera samhällsinstitutioner, begränsade skador på egendom och miljö
Allvarliga	Betydande direkta eller måttliga indirekta hälsoeffekter, allvarliga störningar i samhällets funktionalitet, bestående misstro mot flera samhällsinstitutioner eller förändrat beteende, allvarliga skador på egendom och miljö
Mycket allvarliga	Mycket stora direkta eller betydande indirekta hälsoeffekter, mycket allvarliga störningar i samhällets funktionalitet, bestående misstro mot flera samhällsinstitutioner och förändrat beteende, mycket allvarliga skador på egendom och miljö
Katastrofala	Katastrofala direkta eller mycket stora indirekta hälsoeffekter, extrema störningar i samhällets funktionalitet, grundmurad misstro mot samhällsinstitutioner och allmän instabilitet, katastrofala skador på egendom och miljö

³ MSB, 2014. Vägledning för samhällsviktig verksamhet, sid. 20

Identifierade och analyserade risker för kommunen och kommunens geografiska område

Arbetet med att identifiera risker inom kommunens geografiska område

Kommunen har identifierat och analyserat risker inom kommunens geografiska område i tre steg. Först risker identifierade inom den kommunala verksamheten och därefter risker identifierade inom kommunens geografiska område samt länsgemensamma risker. Slutligen de nationella riskerna identifierade i Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps risker och förmågor.

Sammanställning av riskobjekt i kommunen

Se Bilaga 1

Beskrivning av länsgemensamma risker, relevanta för Skinnskattebergs kommun

Störningar i teknisk infrastruktur och försörjningssystem

Elektroniska kommunikationer omfattas övergripande av elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster med tillhörande installationer och tjänster samt annan radioanvändning, som telekommunikationer, internet och radio. Elektroniska kommunikationer används i allt från telefonsamtal, informationsutbyte och informationssökning till finansiella transaktioner, styrning och övervakning av industriella processer. De elektroniska kommunikationerna är tillsammans med el avgörande för att upprätthålla en normal funktion i samhället. Verksamheter drivs av el och de styrs och kontrolleras med stöd av elektroniska kommunikationer. Det kan finnas många skäl till avbrott i elektroniska kommunikationer.

Det kan handla om handhavandefel, avgrävning av kommunikationsledningar, annan fysisk åverkan och brist på redundans. Även dataintrång och andra avsiktliga avbrott som terroristattacker mot kommunikationsinfrastruktur, IT- relaterade attacker i form av virus, maskar eller trojaner, obehörig avlyssning eller förändring av information under överföring. För de elektroniska kommunikationerna är också det ökade beroendet av mobila kommunikationsnät en risk.

Kommunen påverkas av störningar i elektroniska kommunikationer genom att verksamheter är beroende av telefoni, mobiltelefoni, mailsystem och tillgång till internet. Även verksamhetsnära system är till stor del beroende av fungerande

elektroniska kommunikationer. Störningar i elektroniska kommunikationer är även en stor risk för övriga delar av samhället samt försvårar samverkan vid en händelse

Täckningen för mobiltelefoni är på många håll i Skinskattebergs kommun bristande vilket leder till att det finns områden där det inte går att nå bland annat 112. Avsaknad av reservkraft till telestationerna och mobilmaster ökar sårbarheten ytterligare.

Styrel kan sammanfattas som den planeringsprocess under vilken statliga myndigheter, länsstyrelser, kommuner, privata aktörer och elnätsföretag samarbetar för att ta fram underlag för att kunna prioritera samhällsviktiga elanvändare vid en manuell förbrukningsfrånkoppling (MFK). Syftet med styrels-planeringen är att lindra samhällskonsekvenserna som uppstår om MFK behöver tillgripas vid en eleffektbrist⁴.

Dricksvatten och störningar i dricksvattenförsörjning

Dricksvatten⁵ är vårt viktigaste livsmedel. I Sverige använder varje invånare cirka 160 liter vatten per dag, varav tio liter till dryck och matlagning. *I Sverige är det självklart att vi ska kunna dricka vattnet direkt ur kranen utan att bli sjuka och vi vill inte heller att vattnet ska vara grumligt, färgat eller lukta illa.*

Bra dricksvatten är också en förutsättning för att livsmedelsindustrin ska fungera, till exempel bryggerier, mejerier och slakterier. Den som producerar dricksvatten eller förser konsumenter med dricksvatten via ett ledningsnät är ansvarig för att dricksvattnet är säkert, det vill säga inte innehåller bakterier eller ämnen som är skadliga för vår hälsa. Det är bara kallt kranvatten som kontrolleras. Varmt kranvatten är avsett att användas för andra ändamål än dryck och matlagning. Av det skälet räknas inte varmvatten som används i enskilda hushåll som livsmedel.

Produktion av dricksvatten⁶

I Sverige har vi tillgång till mycket råvatten som används för att producera dricksvatten och det finns vattenverk som förser oss med rent, friskt vatten. Men hur går egentligen produktionen till?

Det är kommunen som producerar allt dricksvatten, förutom det som kommer från din egen brunn. Dricksvattnet produceras av råvatten. I Sverige har vi generellt god tillgång på råvatten, och vi använder både ytvatten och grundvatten i produktionen. Vi behöver alltså inte vara rädda för att vattnet ska ta slut. Undantaget är några få områden i Sverige där det periodvis kan bli vattenbrist.

Var kommer råvattnet ifrån?

Både grundvatten och ytvatten som tas om hand på rätt sätt ger utmärkt dricksvatten. Grundvatten har ofta en högre kvalitet än ytvatten, därför behövs det inte lika många steg för att rena ett grundvatten. Om den ordinarie vattentäkten av någon anledning inte

⁴ Energimyndigheten

⁵ Livsmedelsverket, [Dricksvatten \(livsmedelsverket.se\)](https://www.livsmedelsverket.se). Hämtat 2022-10-06

⁶ Svenskt vatten, [Produktion av dricksvatten - Svenskt Vatten](https://www.svensktvatten.se). Hämtat 2022-10-06

kan användas på kort eller långt sikt kan vattenverket bli hänvisat till att ta råvatten från en reservvattentäkt.

- Hälften av det råvatten som används kommer från ytvatten, det vill säga sjöar eller rinnande vattendrag.
- Den andra hälften fördelar sig lika mellan naturligt grundvatten och så kallat konstgjort grundvatten. Grundvatten hämtas ur grävda eller borrarade brunnar medan konstgjort grundvatten framställs genom att man låter ytvatten passera ett markgruslager, till exempel en grusås eller rullstensås. Vattnet i sig är alltså inte konstgjort.

Vad används vårt dricksvatten till?

Det kommunala dricksvattnet, där ingår inte egna brunnar, används inte bara för att dricka utan även till mycket annat. Till exempel att tvätta sig med, för att spola i toaletten, fylla badbassänger och inom industrin.

Fördelning dricksvatten

I Sverige förbrukar vi i genomsnitt 140 liter vatten per person och dygn:

- 60 liter för personlig hygien.
- 30 liter för toalettspolning.
- 15 liter för disk.
- 15 liter för tvätt.
- 10 liter för mat och dryck.
- 10 liter övrigt.

Störningar i vattenförsörjningen

Störningar i dricksvattenförsörjningen kan orsaka stora problem och skador för de individer och verksamheter som drabbas. I ett värsta scenario riskeras liv och hälsa, samtidigt som de ekonomiska konsekvenserna kan bli mycket omfattande. Ett dricksvattenavbrott, försämrad dricksvattenkvalitet eller dricksvattenbrist på grund av exempelvis torka drabbar direkt invånare, företag och samhällets andra aktörer.

Dricksvatten till dryck, matlagning och hygien blir också snabbt livskritiskt, inte minst för utsatta grupper. Dricksvatten är också en samhällsviktig resurs för att upprätthålla andra samhällsviktiga funktioner. Exempelvis är delar av sjukvården helt beroende av dricksvatten för att säkerställa liv och hälsa. Storkök behöver dricksvatten för att kunna tillaga och leverera mat till äldre och andra personer inom vård- och omsorgsboenden. För många livsmedelsindustrier krävs stora volymer dricksvatten för att upprätthålla produktionen. Avbrottkostnaderna blir också snabbt stora för enskilda aktörer som drabbas av produktionsbortfall och för samhället i stort.⁷

⁷ Livsmedelsverket, *Guide för planering av nödvattenförsörjning* (2017). Sidan 15.

Orsaker till störningar i vattenförsörjningen kan vara:

- En kontaminering av någon av kommunernas vattentäkter
- En gräv-/borrolycka då försörjningsledningar går av
- En kontaminering genom sammankoppling mellan kommunens distributionssystem och enskild vattentäkt
- Ett större elavbrott där reservkraft inte finns i erforderlig utsträckning
- Låga grundvattennivåer

Konsekvenser på samhället vid störningar i vattenförsörjningen

Konsekvenser av avbrott i dricksvattenförsörjningen beror mycket på avbrottets längd och huruvida det uppstod utan förvarning. Utan tillgång till dricksvatten så påverkas människor och djur rejält. Utan vatten kan man inte få i sig vatten, laga mat, diska, tvätta sig själv och sina kläder. Toaletter kommer att sluta att fungera.

Konsekvenser på samhället av otjänligt dricksvatten

Beroende på huruvida man kan använda dricksvattnet efter till exempel kokning så kan konsekvenserna av otjänligt dricksvatten variera. Kan man använda vattnet till allt utom att dricka och till matlagning så har händelsen en mindre påverkan på samhället än om man inte kan använda vattnet alls.

En konsekvens av otjänligt dricksvatten kan vara att kommunen utfärdar en rekommendation om kokning av dricksvattnet.

Reserv- och nödvattenförsörjning⁸

Om ordinarie dricksvattenförsörjning av någon anledning inte kan användas, behövs reservvatten eller nödvatten.

Reservvattenförsörjning motsvarar hela eller delar av den ordinarie dricksvattenförsörjningen. Reserv-vattenförsörjningen baseras på en alternativ vattentäkt eller ett alternativt vattenverk. Distributionen sker i det ordinarie ledningsnätet eller i ett provisoriskt ledningsnät.

Nödvattenförsörjning motsvarar bara en liten del av den ordinarie dricksvattenförsörjningen. Nödvatten-försörjning används vid avbrott i ordinarie dricksvattenförsörjning, och baseras på vattentankar som körs ut till och ställs upp i det berörda området. Då mängden vatten i tankarna är begränsad är det främst avsett för mat, dryck och personlig hygien.

I en nödsituation beräknas vattenbehovet för att klara mat och dryckesbehovet per individ till 5 liter/dygn de första två dagarna och därefter 15 liter/dygn enligt de

⁸ Svenskt vatten, [Problem med dricksvattenkvaliteten - Svenskt Vatten](#). Hämtad 2022-10-06

nationella riktlinjerna. Vid en allvarlig långvarig kris ska konsumenterna ha tillgång till 50 liter/person och dygn.

Cyberattacker

En cyberattack utförs av en angripare. Det kan till exempel vara brottslingar motiverade av ekonomisk vinning eller aktörer kopplade till stater som agerar utifrån sina nationella intressen. Attacker kan vara riktade mot en viss organisation och/eller mer slumpmässigt eller urskillningslöst attackera olika funktioner i samhället.

Informationspåverkan och påverkanskampanjer⁹

Informationspåverkan är potentiellt skadlig kommunikation som främmande makt eller deras ombud ligger bakom (medvetet eller omedvetet). Det handlar om en medveten inblandning från främmande makt i inomstatliga angelägenheter där försök görs att skapa misstro medborgare emellan samt mellan medborgare och stat. Informationspåverkan används för att stötta främmande makts agenda och utformas så att de utnyttjar uppfattade sårbarheter i samhället. Genom att studera ett samhälle, dess motsättningar, kontroverser och utmaningar riktas insatserna mot dessa sårbarheter i syfte att öka splittringen i landet.

Informationspåverkan kan genomföras som enskilda aktiviteter eller som en del av en större påverkanskampanj. I det senare fallet används ett brett spektrum av tekniker från och utanför kommunikationsfältet. Utöver kommunikativa verktyg används allt ifrån diplomatiska och ekonomiska sanktioner till militära styrkedemonstrationer för att påverka samhället.

Informationspåverkan präglas av en viss tvetydighet. Det innebär att det ibland är svårt att avgöra vad som är ett äkta inslag i samhällsdebatten. Politiska debatter kan vara känsliga, obekväma och ibland till och med smutsiga. Det är en naturlig del av den demokratiska processen som bygger på öppenhet och möjlighet till debatt mellan personer med olika åsikter. Men en sådan diskussion blir svår att föra på ett produktivt och konstruktivt sätt om främmande makt introducerar vilseledande information i syfte att störa och styra samtalet.

Konsekvenser i kommunen av informationspåverkan

Påverkanskampanjer kan orsaka stora problem för kommunen och kommunens verksamheter som kan behöva lägga ner mycket tid på att bemöta och kommunicera korrekt budskap.

Klimatförändringar och klimatanpassning

Den globala uppvärmningen ger upphov till ett förändrat klimat som får konsekvenser både för naturmiljö och samhälle. Samhällets sårbarhet beror på hur snabbt förändringen sker och hur omfattande den är men även på hur förberett samhället är. I ett

⁹ MSB, 2019. Att möta informationspåverkan – handbok för kommunikatörer, sid. 11-12

klimateanpassat samhälle kan en del negativa konsekvenser till följd av bland annat högre temperaturer och intensiv nederbörd begränsas och samhället kan spara mycket pengar. Klimatförändringarna kommer innebära både utmaningar och nya möjligheter för olika delar av samhället. Av stor vikt vid anpassning till ett förändrat klimat är information om hur klimatet förväntas förändras och att det finns förståelse för hur den informationen kan användas.

Variationerna gällande påverkan av klimatförändringar i länet är väldigt varierande. Skinskattebergs kommun har relativt hög tolerans gällande väderförändringar. Risk har identifierats gällande nederbördsförändringar då dagvattensystemet eventuellt kan behöva förstärkas och en förnyad inventering av risk för ras och skred behöver göras.

SMHI har utfört en regional klimatanalys för perioden till slutet av detta sekel för Västmanlands län¹⁰. Syftet var att klargöra konsekvenserna av ett förändrat klimat, speciellt med avseende på temperatur, nederbörd och vattenföringsdynamik med utgångspunkt i de senast tillgängliga klimatscenerierna. Arbetet grundar sig på observationer och analyser från SMHI samt klimatscenerier från den internationella klimatiforskningen.

Framtidsberäkningarna avser i första hand tidsperioden fram till år 2100. För att ge en bild av de osäkerheter som råder om effekter av framtidens klimat har ett flertal klimatscenerier utnyttjats. Detta urval är betydligt mer omfattande än det begränsade antal scenarier som fanns tillgängliga när Klimat- och sårbarhetsutredningen lade fram sitt slutbetänkande hösten 2007.

Rapporten har utarbetats vid SMHIs avdelning Miljö & Säkerhet. Klimatiforskningen kommer ständigt med nya resultat som kan komma att modifiera bilden ytterligare, vilket läsaren bör vara medveten om. Följande resultat framgår av klimatanalyserna i denna rapport:

- Klimatberäkningarna visar en successiv och tydlig ökning av årsmedeltemperaturen under det innevarande seklet. Temperaturuppgången är mest framträdande för vintern.
- Det regionala temperaturmönstret över länet, med varmare förhållanden i Mälardalen och svalare på de mer höglänta områdena, kvarstår även i framtiden.
- Årsmedelnederbörden ökar med ca 20% till seklets slut. Den tydligaste nederbördsökningen ses för vintern. Liksom i dagens klimat kommer störst nederbördsmängder att falla i nordväst och mindre mängder i områdena runt Mälaren.
- De kraftiga regnen beräknas öka. Vattenföringens variation under året förändras mot högre höst-vinterflöden och lägre vårflood. Lågvattnenperioden blir längre och med lägre flöden.
- Det beräknade framtida 100-årsflödet ser ut att minska något under seklet för Arbogaån, Hedströmmen, Kolbäcksån, Sagån och Köpingsån i

¹⁰ SMHI 2012, Klimatalalys för Västmanlands län

jämförelse med referensperioden 1963-1992. Svartåns 100-årsflöde ser ut att bli i stort sett oförändrad under stora delar av seklet.

Ett stort antal övriga klimatberoendeförhållanden kommer också att förändras efterhand som klimatet ändras.

Strategier och åtgärder för skydd mot naturhändelser

Med hänsyn till klimatförändringar bör en strategi som präglas av ökade säkerhetsmarginaler vid långsiktig fysisk planering tillämpas. Det innebär att säkerställa tillräckligt avstånd i både plan och höjd för att klara en ökad fara för t.ex. översvämning eller erosion.

Det handlar om att utifrån en bedömd riskbild och befintliga värden som kan behöva skyddas, välja det samhällsekonomiskt mest lämpliga alternativet. Den strategi som väljs innebär olika konsekvenser för människa och miljö och kan leda till kostnader för såväl kommunen som enskilda. Här finns också möjlighet att antingen välja permanenta åtgärder som ger tillfredsställande säkerhet eller att ha beredskap för att skydda mot eventuella naturhändelser som exempelvis höga flöden, skyfall eller stormar.

Värmebölja

I och med klimatförändringarna blir värmeböljor allt vanligare, både i Sverige och globalt. Vi kommer att få uppleva kraftigare och mer långvariga värmeböljor, och de kommer att förekomma oftare än vi är vana vid nu. Forskare vid Rossby Centre, SMHI, uppskattar att en värmebölja som tidigare har inträffat vart tjugonde år i Sverige kommer att inträffa en gång per tredje eller femte år i slutet av seklet och att temperaturen under dessa kan komma att överstiga 40 °C i de södra delarna av Sverige¹¹.

En värmebölja kan definieras på olika sätt men med den definition som SMHI (Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut) använder för Sverige innebär den "en sammanhängande period då dygnets högsta temperatur överstiger 25 grader minst fem dagar i sträck"¹². SMHI skickar sedan 2014 ut varningar för värmebölja när väderprognoserna visar att temperaturen kommer att nå 26 °C eller mer minst tre dagar i följd. Rutiner i länet finns för att nå ut i de kommunala verksamheterna via e-post.

Risker som skulle kunna föranleda utrymning

Utrymning innebär att förflytta människor från ett riskområde för att skydda och rädda liv och hälsa. Det finns beordrad, rekommenderad och spontan utrymning¹³.

- Naturhändelser

¹¹ MSB, *Värmens påverkan på samhället – en kunskapsöversikt för kommuner med faktablad och rekommendationer vid värmebölja*. MSB870, sid. 7.

¹² SMHI:s Faktablad nr 49 – 2011, *Värmeböljor i Sverige*

¹³ MSB, 2014. Att planera och förbereda en storskalig utrymning.

- Störningar i infrastruktur
- Spridning av farliga ämnen och smitta
- Bränder
- Terrordåd
- Krig och krigsfara

Några av kommunens verksamheter har utrymningsplaner. En akut åtgärd som Klockarbergsskolan redan genomfört, som en konsekvens av risk- och sårbarhetsanalysen, är att införa även en så kallad. "inrymningsplan" vid hot i utemiljön.

Gruvhål och gruvras

I Skinnskattebergs kommun finns stora mängder gruvhål. Ingen aktuell analys finns för en bedömning av risker kring dessa. I Översiktsplan 2013¹⁴ finns dock en del om miljökonsekvenser av en potentiell gruvdrift.

Drivmedelsbrist

Bränsleförsörjningen i olika former har en mycket stor betydelse för det moderna samhället. Detta gäller framför allt transportsektorn, men även bränsleförsörjningen till reservverk som ska kunna fungera vid långvariga elavbrott. Ett avbrott i bränsleförsörjningen kan redan efter en kort tid orsaka allvarliga följdkonsekvenser i samhället, till exempel riskerar livsmedelstransporterna och hemsjukvården att drabbas mer eller mindre direkt av bränslebrist. Att öka försörjningstryggheten i samhället är inte en uppgift för en enskild aktör utan det krävs samverkan och åtgärder av alla aktörer i försörjningskedjan, dvs. såväl oljebolag, distributörer, försäljningsställen och slutanvändare. Konsekvenserna för samhällsviktig verksamhet vid långvarigt elavbrott och störningar i elleveranserna i Skinnskattebergs kommun visar ett stort behov av att säkra bränsleförsörjningen. Flera försök har gjorts i länet beträffande ett gemensamt grepp om problemet, som alla kommuner delar, utan att hitta någon lösning. För Skinnskattebergs kommun skulle en länsgemensam lösning eventuellt kunna bli relativt kostsam i förhållande till nyttan varför vi bör bedöma möjligheterna för en egen lösning. Under 2019 har en projektgrupp tillsatts och genomfört en större inventering gällande drivmedelsåtgång utifrån storlek på kommunens fordonspark samt reservaggregat. Målet är att ha en egen drivmedelsdepå under 2020 som täcker in kommunens behov under normala förhållande men också att vid en större kris ha redundans för att Skinnskattebergs kommuns verksamhet kan fortlöpa under minst 7 dygn.

Solstormar¹⁵

Solstormar är samlingsnamn för två typer av rymdväder som solen skapar och som kan orsaka störningar; geomagnetiska stormar och "solar flares". Vid kraftiga utbrott på solen slungas plasmamoln bestående av laddade partiklar ut. Om plasmamolnet träffar jorden kan energi från dess magnetfält skapa en geomagnetisk storm. Vid "solar flares" skickas strålning ut från solen med frekvenser från radiovågor och upp till

¹⁴ Skinnskattebergs kommun, Översiktsplan 2013

¹⁵ MSB, 2011. *Ett första steg mot en nationell riskbedömning*. MSB336, sid. 36.

gammastrålning. Om strålningen riktas mot jorden kan den bland annat störa radiokommunikation och satelliter.

Magnetfälten inducerar elektriska strömmar i jordytan vars ledningsförmåga varierar på grund av underlagets egenskaper. Strömmarna söker sig till material med god ledningsförmåga, vilket till exempel kan vara kraftledningar, kommunikationskablar, järnvägsräls och olje- och gasledningar. Elnätet är framför allt sårbart då geomagnetiskt inducerade strömmar tar sig in i kraftledningar och passerar transformatorer, där det kan ge upphov till ökad temperatur i systemet och skada utrustning.

Risk för instabilitet i samhället och social oro

Det finns olika risker som kan orsaka instabilitet i samhället. Olika former av kriminalitet som organiserad brottslighet eller hot och våld mot politiker och tjänstemän är risker som hotar människor, grundläggande samhällsfunktioner, tillit, trygghet, demokrati och mänskliga rättigheter.

Sociala risker brukar vanligen beskrivas som en oönskad händelse, ett beteende eller tillstånd som på något sätt tar sin utgångspunkt i mänskliga relationer och som tolkas i ett socialt och kulturellt sammanhang. Det sociala skall således inte bara betraktas som relationer mellan endast människor utan måste även inkludera alla de ting som är en förutsättning och del av människors interagerande. Risk i sin tur betyder att något oönskat kan inträffa, men också att det saknas säker kunskap om när det kan inträffa samt vilka konsekvenserna kan bli¹⁶. Alla typer av risker är dock på olika sätt kopplade till sociala sammanhang, vilket gör det problematiskt att tala om sociala risker som ett avgränsat riskområde.

Sociala risker kan genom moderna informationsmedier sprida sig snabbt över stora och icke närliggande geografiska områden. En internationell händelse kan skapa oro lokalt och en lokal händelse kan få internationell spridning. Vissa sociala risker kan vara plats-, tids- och kontextbundna medan andra sociala risker kan beröra hela befolkningar eller mycket stora grupper i samhället.

Pågående Dödligt våld (PDV)

Väpnade attentat kan ske med skjutvapen eller hugg- och stickvapen. Väpnade attentat kan även ske i kombination med användning av improviserade sprängmedel eller med fordon som vapen. Attentat som genomförs med hjälp av till exempel hel- eller halvautomatiska vapen innebär i regel mycket stora skadeutfall under en mycket kort tid. De åtgärder som genomförs av enskilda personer och organisationer – ofta innan polisen har kommit till platsen – får därför stor betydelse för att reducera skadeutfallet. Även åtgärder som enbart fördröjer en gärningsperson en kort stund kan reducera skadeutfallet avsevärt.

¹⁶ Hallin, Per-Olof 2013. Sociala risker – En begrepps- och metoddiskussion

Det är mycket svårt att helt skydda sig mot väpnade attacker, eftersom verksamheter ofta har krav om tillgänglighet och om att uppfattas som en attraktiv miljö. Det finns dock några åtgärder som kan försvåra genomförandet och reducera skadeutfallet¹⁷.

PDV i skolmiljö

Forskning och erfarenheter visar på att vi i Sverige bör börja ta problemen med pågående dödligt våld i skolmiljö på allvar. Pågående dödligt våld i skolan är ett samlingsbegrepp där så kallade ”skolskjutningar” är den allvarligaste formen. Skolskjutningar är mycket allvarliga fenomen som är mycket svåra att upptäcka i förväg, trots att gärningsmännen vid tidigare händelser ofta i förväg signalerat till sin omgivning att de planerar att begå en våldshandling. Upptäckt ställer stora krav på samordning och strategi inom skolan.

Att hantera en situation med pågående dödligt våld när den väl inträffar, är också något som ställer mycket komplicerade krav på både skola, polis och räddningstjänst.

I oktober 2015 attackerade en attentatsman elever på en skola i Trollhättan. Enligt polisens rapporter var dådet ett hatbrott. Mot bakgrund av attacken i Trollhättan och händelser i bland annat USA och Finland och den inspiration och information som finns på internet, gör MSB bedömningen att det är hög sannolikhet att en skolskjutning kommer inträffa någonstans i Sverige inom överskådlig tid och risken att kommunen drabbas av en liknande händelse som den i Trollhättan går inte att utesluta.

Det kommer att ställas stora krav på kommunens krishanteringsförmåga och förmåga till psykosocialt omhändertagande om något sådant inträffar i kommunen.

Konsekvenser i kommunen

Konsekvenser i kommunen av väpnade attentat kommer att vara stora, både för den drabbade verksamheten, kommunen i övrigt och hos allmänheten. Informationstrycket på kommunen skulle inledningsvis bli enormt. Centrala aktörer på krisberedskapssystemets nationella nivå skulle vilja ha information om vad som pågår och vilka åtgärder som satts in. På den drabbade orten förväntas kommunen att vidta åtgärder bland annat genom att aktivera både krisstab och central krisledning/krisledningsnämnd. Medier och allmänhet skulle kontakta kommunen med frågor och krav rörande kommunens agerande. Kommunal verksamhet utan direkt relevans för olyckshanteringen skulle behöva nedprioriteras.

Hot, hat och våld mot förtroendevalda och kommunalanställda

Hot och våld mot förtroendevalda är ofta relaterade till vem som sitter vid makten och om politiker driver känsliga eller politiskt kontroversiella frågor. Politiker som har blivit exponerade i media, eller på andra sätt är mer framträdande, är med utsatta för hot. Kommunstyrelsens ordförande utsätts oftare för hot än andra. Ledamöter i så kallade

¹⁷ MSB, 2019. Säkerhet i offentlig miljö: skydd mot antagonistiska hot och terrorism, vägledning, sid. 27

individutskott, till exempel socialnämnden och andra nämnder som fattar beslut om enskilda personer, är också mer utsatta.

De flesta hoten handlar om missnöjda medborgare som reagerar på enskilda beslut, till exempel avslag i ett bygglovsärende, omhändertagande av barn, beslut om nedläggning av skolor eller sjukhus. Hot och våld mot förtroendevalda är ett allvarligt hot mot vårt demokratiska system. Det kan leda till att människor avstår från att ta politiska uppdrag. Det är också vanligt att gärningsmannen uppfattas som psykiskt sjuk eller ”rättshaverist”¹⁸.

Förtroendekris

En förtroendekris kan handla om avsaknad av förtroende för den politiska ledningen eller förlorat förtroende för myndighetsutövning. Det som är signifikant är dock att förtroendekrisen följer efter att sådana händelser inträffat, genom till exempel ryktesspridning, externt eller internt missnöje och misstro.

Tänkbara risker som kan orsaka att en förtroendekris är för kommunen som helhet eller för någon av de kommunala verksamheterna, kommunala bolag eller räddningstjänsten: om politiker eller tjänstemän gör obetänkta, felaktiga eller kontroversiella uttalanden eller handlingar, bestickningar, korruption, brottslig handling på arbetsplatsen, konfidentiell eller sekretessbelagd information läcker ut, ifrågasatta investeringar, kränkande särbehandling, bristande information/kommunikation eller bristande krishantering, brister i kommunala samhällsfunktioner, övertramp av etisk karaktär, brister i myndighetsutövning, drastiska nedskärningar, nedläggning eller flytt av verksamheter, om resurserna inte motsvarar allmänhetens förväntningar och allvarlig olycka.

Förutsättningarna förändras, det går idag snabbare än någonsin att sprida rykten och information på nätet och i sociala medier. I många fall publiceras information där publicistiska regler inte gäller eller har någon effekt vilket gör det svårare att bemöta ryktesspridning.

Konsekvenser av förtroendekriser kan vara försämrat förtroende för myndigheter, att politiker får lämna sina uppdrag och i värsta fall nyval samt att chefer eller medarbetare får lämna sina tjänster.

Sabotage och attacker mot kommunen

Antagonistiska attacker mot kommunen skulle kunna förekomma i många olika former, genom allt från våldsamma terroristhandlingar till attacker mot tekniska system. Risken för terrorattentat i Sverige kan dock bedömas som större för storstäderna än för en mindre kommun som Skinnskattebergs kommun. De större städerna har ett större antal tänkbara mål både genom känsliga och profilerade verksamheter och ett större antal

¹⁸ SÄPO. *Hot mot förtroendevalda*. Rapport mars 2008.

människor i rörelse. Risken att kommunen kan påverkas på ett eller annat sätt kan dock inte uteslutas. Sabotage kan genomföras av grupper mot samhället och vad det står för. Syftet kan vara att förstöra eller att hota. Sabotage kan också genomföras av enstöringar/rättshaverister som känner sig orättvist behandlade av kommunen och därför känner agg mot samhället. Det kan handla om väl genomtänkta och planerade sabotage mot vattenverk eller om "pojkestreck" som går helt överstyr (ex skolbränder).

Konsekvenser på samhället/kommunen av sabotage

Konsekvenserna av ett sabotage beror mycket på vad det är som blir utsatt. Sabotage mot kritisk infrastruktur skulle kunna leda till allvarliga samhällsstörningar och även extraordinära händelser i kommunen. Sabotage mot kommunens verksamheter som till exempel mot vattenverket och dricksvattenförsörjningen skulle kunna leda till stora konsekvenser i kommunen eftersom dricksvatten är ett kritiskt beroende i många av kommunens verksamheter och i och med ansvaret kommunen har att leverera dricksvatten till medborgarna. Sabotage kan även vara anlagda bränder, skadegörelse eller cyberattacker.

Smittsamma sjukdomar

Sjukdomar¹⁹ är en alltid närvarande risk för människor, djur och växter. En pandemi är en infektionssjukdom som drabbar en stor del av världen och dess befolkning, exempelvis utbrott av influensa. Det finns också sjukdomar som smittar mellan djur och människor, s.k. zoonoser. Ett utbrott av en smittsam djursjukdom kallas för epizooti.

Naturliga spridningsvägar för smitta idag är mellan människor, mellan människor och djur, genom dricksvatten, livsmedel och foder, resande och handel. Smitta kan också spridas avsiktligt av någon med tillräckliga resurser i syfte att uppnå politiska mål. Utveckling inom det medicinska området kan ge nya möjligheter att förebygga och behandla sjukdomar, men resistensutvecklingen kan innebära kraftigt försämrade förmåga att hantera utbrott.

Utbrott av smittsamma sjukdomar inträffar varje dag. Stora utbrott av smittsamma sjukdomar utgör ett hot mot befolkningens liv och hälsa och kan allvarligt påverka samhällets funktionalitet. De kan även orsaka stora kostnader p.g.a. handelshinder och liknande. För alla större utbrott, vare sig hos människor eller hos djur uppkommer behov av provtagning och diagnostik, förebyggande åtgärder till exempel vaccination om vaccin finns mot sjukdomen²⁰.

¹⁹ MSB, 2011. *Ett första steg mot en nationell riskbedömning*. MSB336, sid. 40.

²⁰ MSB, 2011. *Ett första steg mot en nationell riskbedömning*. MSB336, sid. 40.

Pandemi²¹

En pandemi innebär en omfattande spridning av en helt ny typ av virus som sannolikt kommer att påverka stora delar av vårt samhälle. Därför är det viktigt att ha en god beredskap.

Beredskapsplaneringen för en pandemi ska begränsa smittspridningen och minska de negativa konsekvenserna för de som påverkas av pandemin. Folkhälsomyndigheten samordnar pandemiberedskapen på nationell nivå och ger stöd till planeringen på regional och lokal nivå, där det operativa arbetet bedrivs.

En pandemi berör många aktörer i samhället. För att hanteringen ska vara så effektiv som möjligt krävs väl etablerade nätverk mellan aktörerna på nationell, regional och lokal nivå. Folkhälsomyndigheten har ett samordningsansvar i arbetet med att förebygga och hantera smittsamma sjukdomar.

Smittspridningen kan ske snabbt genom till exempel allmänt ökat resande eller stora flyktingströmmar. För verksamheter inom hälso- och sjukvård bedöms konsekvenserna av en pandemi mycket allvarliga då många människor kan komma att vara i stort behov av avancerad sjukvård, men även bortfall av personal kan påverka situationen. Det är viktigt att tidigt i en pandemi bedöma sjukdomens allvarlighetsgrad och smittsamhet för att kunna avgöra den beredskapsnivå som behövs²².

Konsekvenser i samhället av smittsamma sjukdomar

Pandemin som faktiskt fortfarande pågår, corona/covid-19, visade att pandemier kan ha en enorm påverkan på samhället, både i Sverige och i hela världen. Beroende på smittspridning och dödlighet av smittan så kan det krävas olika typer av restriktioner för att förhindra eller minimera smittans konsekvenser.

Smittsamma sjukdomar påverkar kommunen genom att det kan bli öka arbetsbelastning inom vissa av kommunens verksamheter samtidigt som det kan vara personalbrist då personalen är sjuka.

Konsekvenser i kommunen kan vara stängda verksamheter, begränsade verksamheter och verksamheter som får ändra servicenivåer för att kunna genomföra basal verksamhet för att försöka upprätthålla liv och hälsa.

²¹ Folkhälsomyndigheten, www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/krisberedskap/pandemiberedskap/. Hämtad 2022-10-07

²² Länsstyrelsen Västmanland. Risk- och sårbarhetsanalys 2022.

Epizootier och Zoonoser²³

En epizootisjukdom är en allvarlig och ofta mycket smittsam djursjukdom. Enligt definitionen i lagstiftningen är det en allmänfarlig sjukdom som kan spridas genom smitta bland djur eller från djur till människa. Med allmänfarlig menas att sjukdomen ska utgöra ett allvarligt hot mot människors eller djurs hälsa eller medföra stora ekonomiska förluster för samhället. Exempel på de allvarligaste djursjukdomarna är mul- och klövsjuka, svinpest och fågelsjukdomarna Newcastlejsjuka och fågelinfluensa.

Dessa sjukdomar anses vara de allvarligaste eftersom de är mycket smittsamma och orsakar stora ekonomiska förluster för drabbade områden. Ett utbrott av en allvarlig smittsam djursjukdom kallas för epizooti. Zoonoser kallas de smittsamma djursjukdomar som även kan smitta mellan djur och människor. Exempel på zoonoser är salmonella och BSE (galna ko-sjukan).

Konsekvenser på samhället av epizootier och zoonoser²⁴

Ett epizootiskt utbrott kan skada både människors och djurs hälsa och även medföra stora ekonomiska konsekvenser. Vissa epizootisjukdomar är även zoonoser, det vill säga sjukdomar som kan spridas mellan djur och människor. I takt med att vi reser mer och att importen ökar till Sverige så ökar även risken för att epizootiska sjukdomar och zoonoser etableras även här. Exempel på epizootier som även är zoonoser är mjältbrand och rabies. Dessa sjukdomar kan bidra till oro i samhället och även leda till ansträngningar vad gäller medicinska resurser, t.ex. är tillgången till rabiesvaccin begränsad i dagsläget.

En epizootisk sjukdom som fågelinfluensa kan skapa stora ekonomiska förluster när det drabbar stora fjäderfäbesättningar där djuren måste avlivas. Andra epizootisjukdomar som kan innebära en ansträngning på samhället främst ur ett ekonomiskt perspektiv är till exempel mul- och klövsjuka och afrikansk svinpest.

Afrikansk svinpest är en epizootisk sjukdom som Jordbruksverket bedömt vara ett växande hot och en reell risk för att introduktion sker i Sverige. I takt med ökad export och därmed ökat antal transporter till och från Sverige samt att afrikansk svinpest har blivit mer utbredd i övriga Europa finns en risk att sjukdomen kan sprida sig till Sverige och då även till Västmanland. I ett sådant scenario skulle troligtvis vildsvin vara de djur där smittan först hittas och som sedan sprider den vidare. Störst konsekvens ses om smittan förs över till besättningar med tamsvin.

²³ MSB, 2011. *Ett första steg mot en nationell riskbedömning*. MSB336, sid. 40.

²⁴ Länsstyrelsen Västmanlands Regionala riskbedömningar 2023, sid. 19-20.

Höjd beredskap/Krig

Höjd beredskap är antingen skärpt beredskap eller högsta beredskap. Under högsta beredskap är totalförsvaret all samhällsverksamhet som då ska bedrivas. Det är regeringen som beslutar om skärpt eller högsta beredskap om Sverige är i krigsfara eller det råder sådana utomordentliga förhållanden som är föranledda av att det är krig utanför Sveriges gränser eller av att Sverige har varit i krig eller krigsfara.

Vid höjd beredskap ska kommunen vidta de särskilda åtgärder i fråga om planering och inriktning av verksamheten, tjänstgöring och ledighet för personal och användning av tillgängliga resurser som är nödvändiga för att de under rådande förhållanden ska kunna fullgöra sina uppgifter inom totalförsvaret. Kommunen ska enligt lag, och förordning, vidta de förberedelser som behövs för verksamheten under höjd beredskap (beredskapsförberedelser). Dessa planer ska innehålla uppgifter om den verksamhet som är avsedd att bedrivas under höjd beredskap. Bland annat ska kommunens krigsorganisation och dess bemanning framgå av planerna.

Identifierade risker för kommunens verksamheter samt för kommunens geografiska område

Skinnskattebergs kommun har identifierat oönskade händelser som kan påverka kommunen, se tabell 5. Identifieringen påbörjades 2011 och är en del i kommunens systematiska riskhanteringsarbete. Sammanställningen ger exempel på konsekvenser som kan uppstå om händelserna skulle inträffa.

Identifieringen ger att många händelser påverkar antingen den kommunaltekniska försörjningen eller verksamheter inom skola, vård och omsorg. Ett stort informationsbehov både direkt till medborgare och till media är en annan tydlig konsekvens som kommunen måste hantera för flertalet av händelserna. Många händelser kan skapa oro hos medborgarna, vilket ställer krav på kommunens förmåga att uppfatta deras behov.

De oönskade händelserna delas in i följande kategorier:

- Vardagsolycka
- Naturhändelse
- Smitta/sjukdomsutbrott
- Infrastruktursvikt
- Social oro
- Psykisk och psykosocial ohälsa
- Kriminell handling
- Andra olyckor
- Brand
- Höjd beredskap

Tabell 5 – Oönskade händelser

Nr	Kategori	Oönskad händelse	Beskrivning	Konsekvenser
H1	Vardagsolycka	Fallolycka i hemmet	Fallolycka inre orsaker ²⁵ : Insatsomsorg i ordinärt boende/ särskilda boenden/ bostad m särskild service. Mer än 400 olika orsaker.	Fysiska: dödsfall, fraktur, smärta Psykiska: fallrädsla Sociala: isolering
H2			Fallolycka yttre orsaker ²⁶ : insatsomsorg i ordinärt boende/ särskilda boenden/ bostad m särskild service. Mer än 400 olika orsaker.	Fysiska: dödsfall, fraktur, smärta Psykiska: fallrädsla Sociala: isolering
H3			Fastigheter som ägs av kommunal förvaltning/bolag (personer som inte har behov	Fysiska: dödsfall, fraktur, smärta Psykiska: fallrädsla

²⁵Inre orsaker innebär tex att personen är dement eller har annan sjukdomsbild som ökar risk för fall.

²⁶Yttre orsaker innebär tex en mattkant som personen kan snubbla på.

Nr	Kategori	Oönskad händelse	Beskrivning	Konsekvenser
			av omsorg)	Sociala: isolering
H4		Fallolyckor offentlig plats	Fallolycka under kommunala evenemang/ på kommunal mark/ i kommunala byggnader.	Fysiska: dödsfall, fraktur, smärta Psykiska: fallrädsla Sociala: isolering
H5		Fallolyckor arbetsplats	Kommunala arbetsplatser.	Fysiska: dödsfall, fraktur, smärta.
H6		Fallolyckor arbetsplats	Icke-kommunala arbetsplatser	Fysiska: dödsfall, fraktur, smärta.
H7		Drunkning	1-2 personer drunknade	Dödsfall, Stor oro anhöriga, stort pådrag för räddningstjänst m.fl.
H8			Befarad drunkning	Stor oro anhöriga, stort pådrag för räddningstjänst m.fl.
H9		Trafikolycka utan räddningstjänst	Cykelolycka eller dyl	Fysiska: fraktur, smärta, sår
H10		Försvinnande	Barn lämnar förskola/ skola, ev. hämtade av fel person, försvinner vid utflykt.	Stor oro anhöriga, avbruten verksamhet
H11			Ungdomar (15 -26 år) försvinner vid skolavslutning, privata fester i samband med alkohol/droger.	Olyckor, avbruten verksamhet,
H12			Vuxna	Olyckor
H13			Pensionärer	Olyckor, avbruten verksamhet
H112		Storm mellan	Storm som pågår mindre 12 h skapar viss samhällsstörning, partiellt el bortfall, störning i kommunikation och framkomlighet	Delar av kommunens geografiska område kan vara svårframkomligt, elen kommer och går med ett fåtal hushåll utan el under längre period. Stora vägarna är farbara.
H113		Storm Stor	Storm liknande stormen Gudrun 2005 som pågår under mer än 12 h skapar omfattande samhällsstörning, el bortfall under en lång period, omfattande störning i kommunikation och framkomlighet	Stora delar av kommunens geografiska område är svårframkomligt, majoriteten av hushållen utan el. telefoni och internet obrukbart.. Både stora och små vägarna är ofarbara under en längre period. Skador som omfattar stora kostnader i samhället.
H13		Is (kraftig isbeläggning av ledningar, träd, hus, bilar, telemaster)	Kraftiga väderomslag kraftig nederbörd, dimma eller kyla.	El- och teleavbrott, svårframkomligt, isolering, hemtjänst hindrad, nedkylda lokaler
H14		Kraftigt snöoväder	Blötsnö (trädfall, snöröjning) alt torr snö i kombination med vind (återtäcker vägar och ventilation)	Svårframkomligt, stora snölaster som genererar skador. El- och teleavbrott, isolering, hemtjänst hindrad, nedkylda lokaler
H15		Översvämning	Kraftig nederbörd, dämning vid bro, kraftiga vindar.	Svårframkomligt, isolering, hemtjänst hindrad.
H16		Ras och skred	Häftigt skyfall, fel-exploaterat	Jordskred, ras till vattendrag, underminering, ogynnsamma geologiska förhållanden.
H17		Värmebölja	30C i >2 veckor	Kylning av servrar, livsmedel äventyras. Försämrad arbetsmiljö., överbelastning av elsystem, missväxt. Hälsoproblem samt att läkemedel kan bli förstörda.

Naturhändelse

Nr	Kategori	Oönskad händelse	Beskrivning	Konsekvenser
H18		Extrem kyla (- 35-40 grader eller - 30 grader i två veckor)	Väderrelaterat.	Begränsad framkomlighet, transportmedel obrukbara. Leveranser hindras. Otillräcklig värmeproduktion kan innebära överbelastning av elsystemet. Elbrist, strömbrott. Nedfrysning av vatten- och avloppssystem (infrastruktur) (hänger samman med att elleveranser inte fungerar). Nedfrysning av kommunala och privata fastigheter
H19		Solstorm	Vid kraftiga utbrott på solen slungas plasmamoln bestående av laddade partiklar ut. Om molnet träffar jorden kan energi från dess magnetfält skapa en geomagnetisk storm.	Om strålningen riktas mot jorden kan den bland annat störa elnät, radiokommunikation och satelliter.
H20	Smitta - sjukdomsutbrott	Förorenat dricksvatten (vattenburen smitta, föroreningar, sabotage mm)	Dricksvattnenätet. Provtagning visar resultat över gränsvärdet på flera ställen. Omfattas av livsmedelslagstiftningen.	Stort informationsbehov och medietryck. Oro bland allmänheten, ryktesspridning. Sjukdomsfall. Beroende på arten av förorening kan långvarig sanering av tåken krävas. Vattenbrist på grund av minskad råvattentillgång.
H21			Enskild brunn som betjänar flera hushåll/ skola/ verksamhet. Provtagning visar att gränsvärden kraftigt överskrids. Omfattas av livsmedelslagstiftningen	Informationsbehov och medietryck. Oro bland drabbade. Sjukdomsfall. Sanering av brunnen kan krävas. Nödvatten måste tillhandahållas.
H22		Smittspridning (luftburen smitta/aerosol smitta)	Legionella	Sjukdomsfall, informationsbehov och medietryck.
H23		Pandemier	Många drabbade, långvarigt tidsperspektiv. Begränsningar i samhället, social oro, hamstring. Förändrad samhällsstruktur.	Informationsbehov. Stor personalbrist, arbetsuppgifter kan ej utföras, ekonomiska, omflyttning av personal.
H24		Smittspridning/förgiftning	Matförgiftning	Sjukdom, oro, ryktesspridning, medietryck. Informationsbehov. Personalbrist.
H25		Smittspridning mellan djur och människa tex fågelinfluensa	zoonoser	Sjukdom, informationsbehov och medietryck, oro hos allmänheten.
H26		Smittspridning bland djur t.ex. blåtunga, mul- och klövsjuka, Afrikansk svinpest	Epizooti, Smittspridning mellan djur i stor omfattning.	Kadaverhantering, Informationsbehov och medietryck.
H27	Infrastruktursvikt	Avbrott i telesystemet	Fast nät (avbrott i hela fasta systemet > tre timmar) orsakat av t.ex. väder, tekniska fel, handhavande, sabotage.	Kommunikationssvårigheter, informationsbehov, larm ur funktion, avbrott för elektroniska betalningar.
H28			Mobilt nät (en eller flera operatörer har avbrott i > tre timmar).	Kommunikationssvårigheter, informationsbehov. Försämrad service, avbrott för elektroniska betalningar.
H29			Avbrott i både fast och mobilt nät (> 1 timme).	Kommunikationssvårigheter, informationsbehov, larm ur funktion, avbrott för elektroniska betalningar.
H30		Långvarigt elavbrott	Stamnät (> 8 timmar) (rikstäckande elnät 400kV).	Kommunikationssvårigheter, informationsbehov, larm ur funktion. Problem med handel, transporter, köldförvaring, utfrysning, drivmedelsbrist
H31			Lokalt elnät (> 8 timmar) (delar av kommunen påverkas).	Kommunikationssvårigheter, informationsbehov, larm ur funktion. Problem med handel, transporter, köldförvaring., Utfrysning, drivmedelsbrist
H32		IT-avbrott	Avbrott i hela systemet (> 5 timmar).	Verksamhet avstannar, kommunikationsproblem
H33		Driftstörning/stopp i avfallshantering vid högsäsong	Hämtning av avfall hos konsumenten.	Dålig lukt, informationsbehov, lockar vilda djur, avfall på oönskade platser. Ökat

Nr	Kategori	Oönskad händelse	Beskrivning	Konsekvenser
				samtalstryck
H34			Stopp i förbränningsanläggningen, soporna kan ej förbrännas.	Dålig lukt, arbetsmiljöproblem. Ökat samtalstryck
H35		Driftstörning/stopp i dricksvattenförsörjningen	Kräver flera händelser; i reservoarerna finns ett dygns konsumtion.	De utan egen brunn blir beroende av vattentransporter.
H36		Driftstörning/stopp i avloppsreningen vid högsäsong.	Badsäsong. Avsaknad av reservkraftsanslutning.	Påverka badvatten och fiske samt orsaka sjukdomsutbrott och andra miljöproblem. Badplatser kan behöva spärras av. Merarbete för miljö- och kontoret. Förtroendekris.
H106		Stopp i drivmedelsförsörjning	Drivmedelsbrist t.ex. omöjlig leverans, hög förbrukning i samhället, hamstring.	Kommunala verksamheter som är beroende av drivmedel kan inte fullfölja sitt uppdrag.
H108		Bortfall i kommunens informationstillgångar	Kommunen äger olika typer av information allt från sekretessbelagd säkerhetsskyddsklassad- till öppen allmäninformation	Information sprids, försvinner eller manipuleras.
H37	Social oro	Upplopp, kravaller, omfattande åverkan	G8-mötet i Göteborg, "Rosengård"- bilbränder m.m.	Infobehov och medietryck, ekonomiska, personliga (t.ex. sten i huvudet), sociala (ett bostadsområde). Förtroendekris
H38		Gängbildningar	Organiserad brottslighet; ungdomsgäng	Infobehov och medietryck, ekonomiska, personliga, sociala
H105		Informationspåverkan, desinformation, propaganda	Påverkan med falsk information på t.ex. sociala media eller i små subgrupper i samhället	Rädsla för myndigheter, hat och hot mot myndighetspersoner
H107		Förtroendekris	Händelse som skapar förtroendekris till myndigheter eller kommunens förvaltning eller politik.	Misstro, ekonomiska kostnader, personalbortfall, förmågesänkning.
H39	Psykisk och psykosocial ohälsa	Mobbing (kränkande särbehandling)	Barn/ungdomar	Psykisk ohälsa (p.g.a. det man blivit utsatt för), uteblir från skolan. Utanförskap (t.ex. fullföljer inte skolgången, arbetsmarknad, social gemenskap). Självmord
H40				Psykisk ohälsa (som en följd när man förstår vad man har gjort). Blir ev. Kriminell. Utanförskap (t.ex. fullföljer inte skolgången, arbetsmarknad, social gemenskap).
H41			Vuxna personers åsikter räknas inte; kollegor lämnar rummet vid fikad dyl. den utsatte tillskrivs egenskaper som inte finns; arbetsgrupp tycker att kollega får för mycket uppmärksamhet av chefen; får inte arbetsuppgifter.	Psykisk ohälsa (p.g.a. det man blivit utsatt för), sjukskrivningar. Utanförskap (t.ex. socialt, ekonomiskt).
H42				Omplacering "i bästa fall"; arbetsgrupper splittras.
H43		Självmord	Barn/ungdomar	Stor sorg/oro hos anhöriga, andra vuxna, elever/kompisar, personal. Risk för fler självmord. Sjukskrivningar.
H44			Vuxna	Stor sorg/oro anhöriga, kollegor, bekanta, personal (t.ex. inom hemvård). Risk för fler självmord. Sjukskrivningar
H45	Kriminell handling	Hot och våld	I skolmiljö: " högre ". Grövre våldsbrott: t.ex. mord, våldtäkt (t.ex. skolskjutningar).	Personskador, psykiskt lidande, dödsfall. Informationsbehov och medietryck. Oro bland drabbade.
H46			I skolmiljö: " medel ". Hot, misshandel. Vapeninnehav. Utpressning.	Personskador Psykiskt lidande
H47			I skolmiljö: " lägre ". Ofredande tex sms/mail/ telefonsamtal/brev trakasserier, publikationer på webben; ringa misshandel.	Personskador, psykiskt lidande

Nr	Kategori	Oönskad händelse	Beskrivning	Konsekvenser
H48			Personal/Inhyrd personal blir hotad vid myndighetsutövning, vårdnadstvister- hämtning/ lämning av barn, avläsning/byte av mätare.	Psykiskt lidande, påverkan av beslut, personskador, dödsfall.
H49			Politiker får hot via brev/telefonsamtal eller vid personligt möte.	Psykiskt lidande, rädsla för att utföra sitt politiska uppdrag, påverkan av beslut.
H50			Särskilda boenden (inom HE och SO).	Psykiskt lidande, personskada.
H51			Tredje man, kund/ brukare (t.ex. hot mot RTJ/ ambulanspersonal, gör att de avvaktar innan de "åker fram").	Psykiskt lidande, personskada.
H52		Bombhot	Mot kommunal/ förvaltning/ bolag/ anläggning/ evenemang.	Oro, psykiskt lidande, avstannande verksamhet.
H53		Anlagd brand	Anlagd brand, allt från papperskorg till hem och skolor.	Psykiskt lidande, personskada, ekonomiska konsekvenser.
H54		Hot mot anläggningar/verksamheter	Hot att förstöra tex vattenförsörjning, skolor, idrottsanläggningar.	Höjd beredskap, avstannande verksamhet, stora personalresurser, oro, informationsbehov, medietryck.
H55		Sabotage mot samhällsviktiga funktioner	Skadar, förstör egendom med avsevärd betydelse för primära samhällsfunktioner (el, fjärrvärme, dricksvattenförsörjning, avloppshantering, IT, infrastruktur). Medveten handling för att slå ut en verksamhet.	Stort informationsbehov och medietryck. El- /kommunikation / vatten- /infrastruktur och värmeavbrott, personskador /olyckor/ ekonomiska /juridiska
H56		Skadegörelse mot samhällsviktiga funktioner	Skadar eller förstör egendom som ej har avsevärd betydelse för primära samhällsfunktioner. Uppsåt saknas för att slå ut verksamheten. (ex. fönsterkrossning, förstörelse av utemiljöer, klipper staket, grönytor).	Informationsbehov. El- /kommunikation /vatten- /infrastruktur- och värmeavbrott, personskador /olyckor/ ekonomiska /juridiska.
H56		Sexualbrott	Sexuellt ofredande, sexuellt utnyttjande, sexuella trakasserier, sexuellt utnyttjande (ex lärare - elev).	Psykiskt lidande för drabbad/ personal/ vårdnadshavande/ anhöriga, kan även påverka omgivningen. Informationsbehov och stort medietryck. Juridiska konsekvenser.
H57			Pedofili	Psykiskt lidande för den drabbad/ personal/ vårdnadshavande/ anhöriga, kan även påverka omgivningen. Informationsbehov och stort medietryck. Juridiska konsekvenser.
H58		Kriminell handling från arbetsdator	Hets mot folkgrupp, spridande brottslig information, ekonomiska brott, förtal, ofredande.	Psykiskt lidande, ekonomiska och juridiska konsekvenser.
H59			Barnporr, sexuella brott.	Psykiskt lidande, juridiska konsekvenser.
H60		Stalking, förföljelse	Fixering mot en person genom epost-bombning, mordbrand, hot, ekonomiska trakasserier, förföljelse.	Psykiskt lidande, ekonomiska konsekvenser, juridiska konsekvenser.
H61		Stölder	Stölder inom kommunala anläggningar/ verksamheter.	Psykiskt lidande, oro bland personal och boende, berörda. Ekonomiska konsekvenser, juridiska konsekvenser.
H109		Mord	Uppsåttigt eller överlagt mord på person	
H110		Etablering av kriminella nätverk	Kända kriminella nätverk etablerar sig inom kommunens geografiska område.	Oro bland allmänhet. Risk för ökat våld och droganvändning i kommunen. Påverkan på näringsliv och kommunala fastigheter och verksamheter.
H111		Tillverkning av droger	Privata lokala labb som tillverkar eller odlar droger för distribution lokalt, regionalt och nationellt.	Ökad drogtillgång risk för spridning av kriminell aktivitet.

Nr	Kategori	Oönskad händelse	Beskrivning	Konsekvenser
H62	Andra Olyckor	Stor tåg/vägoch olycka med farligt gods	Utsläpp av farligt ämne (t.ex. giftig gas, frätande ämne, radioaktivt, brandfarlig gas/vätska), mycket svåra konsekvenser på miljön, egendom och ev. många skadade/ döda.	Komplicerad räddningsinsats. Stort utsläpp av farligt ämne. Ev. skadade/ döda. Kräver mycket resurser från egen och grannkommun. Mycket stort informations- och stödbehov, stort medietryck. Ev. stor ekonomisk skada samt stora miljöskador. Beroende på vindriktning, ämne och närliggande verksamheter ev. utrymningsbehov. Krisstöd
H63		Mellanstor tåg/vägoch olycka med farligt gods	Utsläpp av farligt ämne (t.ex. giftig gas, frätande ämne, radioaktivt, brandfarlig gas/vätska), svåra konsekvenser på miljön, egendom och ev. några skadade/döda.	Komplicerad räddningsinsats. Stort utsläpp av farligt ämne. Ev. några skadade/ döda. Kräver mycket resurser från egen och grannkommun. Mycket stort informations- och stödbehov, stort medietryck. Ev. ekonomisk och miljöskada. Beroende på vindriktning, ämne och närliggande verksamheter ev. utrymningsbehov.
H64		Liten tåg/vägoch olycka med farligt gods	Utsläpp av farligt ämne (t.ex. giftig gas, frätande ämne, radioaktivt, brandfarlig gas/vätska), vissa konsekvenser på miljön, egendom och ev. någon skadad.	Ev. komplicerad räddningsinsats. Mindre utsläpp av farligt ämne. Ev. någon skadad. Kräver resurser från egen och grannkommun. Stort informations- och stödbehov, stort medietryck. Ev. Ekonomiska konsekvenser, miljökonsekvenser. Beroende på vindriktning, ämne och närliggande verksamheter ev. Utrymningsbehov.
H65		Stor trafikolycka	Trafikolycka med flera personbilar och/eller buss, lastbil inblandade. Mer än 10 skadade/ döda. Alternativt en mycket komplex olycka.	Stor räddningsinsats, krisstöd, lokaler infobehov, medietryck, transportbehov
H66		Mellanstor trafikolycka	Trafikolycka med en eller flera personbilar och eller/buss, lastbil inblandade. <10 pers skadade/ döda.	Stor räddningsinsats, krisstöd, lokaler infobehov, medietryck, transportbehov
H67		Liten trafikolycka	Trafikolycka med en eller flera personbilar och eller/buss, lastbil inblandade. < 3 personer lätt skadade.	Räddningsinsats
H68		Stor tågolycka	Mer än 10 skadade/ döda/ alternativt urspårat tåg med några svårt skadade/döda / kombination av skadade personer med svår framkomlighet och eller nedfallna ledningar.	Stor räddningsinsats, krisstöd, lokaler infobehov, medietryck, transportbehov
H69		Mellanstor tågolycka	<10 pers skadade/döda - ej urspårat samt lätt framkomligt/ Alternativt några lätt skadade, urspårat, svår framkomlighet och/ eller nedfallna ledningar.	Stor räddningsinsats, krisstöd, lokaler infobehov, medietryck, transportbehov
H70		Liten tågolycka	< 3 personer lätt skadade, enkel framkomlighet och ej urspårat/ alternativ en person påkörd.	Räddningsinsats, infobehov, visst medietryck, transportbehov
H71		Stor flygolycka	Passagerarflygplan med många skadade/ döda kraschar alt att det nödlandat (typ Gottröra).	Stor räddningsinsats, krisstöd, lokaler infobehov, medietryck, transportbehov
H72		Mellanstor flygolycka	Sportflygplan kraschar och en eller flera skadas/dör.	Stor räddningsinsats, krisstöd, lokaler infobehov, medietryck, transportbehov
H73		Liten flygolycka	Sportflygplan nödlandar.	Räddningsinsats, infobehov, medietryck, sanering
H99		Liten kemisk olycka på en industri eller annan verksamhet	Mindre utsläpp, bensinutsläpp på en bensinmack.	Störningar i verksamheter och i närområde vid sanering – ev avspärningar, begränsade miljöskador.
H100		Kärnkraftsolycka, radioaktivt utsläpp	Ett stort utsläpp som påverkar hela Västmanland.	Radioaktivt nedfall, ev utrymning, långtidsverkan. Stort informationsbehov.

Nr	Kategori	Oönskad händelse	Beskrivning	Konsekvenser
H101		Kommuninvånare som drabbas av olycka utanför kommungränsen	Skolklass är med om en buss, båt, flyg eller tågolycka. Tsunami/ terrordåd/ lavin etc. på turistort	Många kommunmedlemmar skadade/ saknade/ döda. Stort informationsbehov, med tanke på liv och vem och vilka som fanns med. Stort medietryck. Krisstöd
H76		Liten brand i publiklokal - festlokal, idrottsanläggning, hotell, butik (lokal > 50 pers)	Komplex objekt, < 3 pers lätt skadade.	Räddningsinsats, infobehov, visst medietryck
H77		Stor brand i särskilt boende/ gruppboende	Mycket stora egendomsskador, flera personer skadade/döda.	Stor räddningsinsats, krisstöd, lokaler infobehov, medietryck, transportbehov
H78		Mellanstor brand i särskilt boende/ gruppboende	Stora egendomsskador, ett par personer skadade/ döda.	Stor räddningsinsats, krisstöd, lokaler, infobehov, medietryck, transportbehov
H79		Liten brand i särskilt boende/ gruppboende	Mindre egendomsskador, några personer lätt skadade.	Räddningsinsats, lokaler, infobehov, medietryck,
H80		Stor brand i flerfamiljshus	Mycket stora egendomsskador, flera personer skadade/döda.	Stor räddningsinsats, krisstöd, lokaler, medietryck
H81		Mellanstor brand i flerfamiljshus	Stora egendomsskador, ett par personer skadade/döda.	Stor räddningsinsats, visst medietryck,
H82		Liten brand i flerfamiljshus	Mindre egendomsskador, några personer lätt skadade.	Räddningsinsats
H83		Stor brand i skola/ förskola	Mycket stora egendomsskador, flera personer skadade/ döda.	Stor räddningsinsats, krisstöd, lokaler, infobehov, medietryck. Förtroendekris
H84		Mellanstor brand i skola/ förskola	Stora egendomsskador, ett par personer skadade/ döda.	Stor räddningsinsats, krisstöd, lokaler, infobehov, medietryck
H85		Liten brand i skola/ förskola	Mindre egendomsskador, några personer lätt skadade.	Räddningsinsats, lokaler, infobehov, medietryck
H86		Stor brand i äldreboende	Mycket stora egendomsskador, flera personer skadade/döda.	Stor räddningsinsats, krisstöd, lokaler, infobehov, medietryck, transportbehov
H87		Mellanstor brand i äldreboende	Stora egendomsskador, ett par personer skadade/ döda.	Stor räddningsinsats, krisstöd, lokaler, infobehov, medietryck, transportbehov
H88		Liten brand i äldreboende	Mindre egendomsskador, några personer lätt skadade.	Räddningsinsats, infobehov, lokaler
H89		Större brand i industrilokal	Mycket stora egendomsskador, ev. flera personer skadade/ döda.	Stor räddningsinsats, krisstöd, lokaler, infobehov, medietryck, transportbehov
H90		Mellanstor brand i industrilokal	Stora egendomsskador, ev. någon person skadad/ död.	Stor räddningsinsats, infobehov, medietryck
H91		Liten brand i industrilokal	Mindre egendomsskador, ev. någon person skadad.	Räddningsinsats
H92		Stor brand lantbruk	Brand i boningshus/ekonomibyggnad. Överhängande risk för spridning. Stora egendomsskador, ev. många döda djur och ev person skadad/död	Personlig tragedi för innehavare. Ödelagd produktion. Omhändertagande av drabbade. Samverkan polis, sjukvård och räddningstjänst.
H93		Liten brand lantbruk	Brand i mindre ekonomibyggnad med begränsade egendomsskador, ev. några döda djur och ev någon person med lättare skador.	Produktionsstörningar. Samverkan polis, ambulans och räddningstjänst.
H94		Skogsbrand	Brand i skog och mark, kan i vissa väder och terrängförhållanden utvecklas till omfattande bränder.	Risk för spridning, rökutveckling, stort informationsbehov, evakuering
H95		Gräsbrand	Gräsbränder i tätort.	Risk för spridning, rökutveckling, informationsbehov
H96		Stor brand i villa	Stora egendomsskador, en/ flera personer skadade/ döda.	Personlig tragedi. Omhändertagande av drabbade. krisstöd Samverkan polis,

Nr	Kategori	Oönskad händelse	Beskrivning	Konsekvenser
				ambulans och rtj.
H97		Liten brand i villa	Mindre egendomsskador, ev någon lätt skadad.	Samverkan polis, ambulans och räddningstj.
H98		Mellanstor kemisk olycka på en industri eller annan verksamhet	Utsläpp av farligt ämne (t.ex. olja, giftig gas, frätande ämne, radioaktivt, brandfarlig gas/vätska) medför svåra skador på miljö och egendom och ev. några skadade/ döda. Ex. gasol läcka på Systemair.	Allvarliga störningar i verksamheter och i närområde. Stort informationsbehov. Ev utrymning. Psykiskt omhändertagande.
H102		Kommunen drabbas direkt av stridande förband, infanteri, fjärrstridsmedel och luftangrepp, soldater på marken.	Tätorten i kommunen samt kringliggande byar delvis förstörda. Belägrad eller delvis belägrad mark.	Många kommunmedlemmar skadade/ döda. Området totalt evakuerat. Ingen verksamhet annat än militärverksamhet förekommer.
H103	Höjd beredskap	Stridigheter i Kommunens närområde	En begränsad del av länet är utsatt för väpnat angrepp med fjärrstridsmedel och marktrupper inga stridigheter i kommunen men stridigheter kan förekomma i grannkommunerna. Förlupna eller missriktade fjärrstridsmedel kan hamna inom kommunens geografiska område. Högsta beredskap råder.	Viss infrastruktur skadad, fåtal dödsfall samt skadade. Spontanevakuerings påbörjad. Verksamhet kan bedrivas men med begränsningar och eventuellt minskade resurser. Livsmedels- och drivmedelsförsörjning samt teknisk infrastruktur är påverkad.
H104		Stridigheter i en begränsad del av landet	En begränsad del av landet är utsatt för väpnat angrepp med fjärrstridsmedel och marktrupper inga stridigheter i kommunens närområde. Skärpt beredskap råder.	Verksamhet kan bedrivas i vanlig ordning men vissa förutsättningar kan vara ändrade. Risk att livsmedels- och drivmedelsförsörjning samt teknisk infrastruktur kan vara påverkad. Eventuell flyktmottagning från drabbat område.

Planeringsförutsättningar för Skinnskattebergs kommun

Totalförsvaret - Militär och Civilt försvar

Försvar, skydd och säkerhet är några av samhällets byggstenar. Ett säkert samhälle med hög beredskap mot katastrofer och olyckor och försvar av Sveriges gränser ställer höga krav på flexibilitet och effektivitet. I Sverige har vi ett totalförsvaret som består av det militära och civila försvaret. Totalförsvaret ska försvara Sverige mot väpnat angrepp, hävda vår territoriella integritet, bidra till fred och säkerhet i omvärlden och stärka det svenska samhället vid svåra påfrestningar i fred. Civilt försvar är den verksamhet som ansvariga aktörer genomför i syfte att göra det möjligt för samhället att hantera situationer då beredskapen höjs. Det civila försvaret är därmed inte en organisation. Verksamheten bedrivs av statliga myndigheter, kommuner, landsting, privata företag och frivilligorganisationer. Civilt försvar är den civila delen av totalförsvaret. Målen för den civila delen av totalförsvaret ska, enligt riksdagen, från och med 2016 vara att

- värna civilbefolkningen,
- säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna, och
- bidra till Försvarsmaktens förmåga vid ett väpnat angrepp eller krig i vår omvärld.

Planeringsförutsättningar för totalförsvarens planering och kommunens krigsorganisation

Vägledande för verksamheten inom det civila försvaret är den så kallade ansvarsprincipen, vilket innebär att den som har ansvaret för en samhällsverksamhet i fred har motsvarande ansvar i krig. Hur dessa mål ska implementeras på regional och lokal nivå är i nuläget oklart.

Handlingskraft presenterar grundläggande antaganden som kan anses vara särskilt grundläggande i totalförsvarsplaneringen. Bland annat belyser man vilka konsekvenser ett väpnat angrepp för får de viktigaste samhällsfunktionerna. Dessa är:

- Energiförsörjning
- Transporter
- Elektroniska kommunikationer och post
- Information
- Livsmedel och dricksvatten
- Finansiella tjänster
- Hälso- och sjukvård samt omsorg
- Ordning och säkerhet
- Skydd av civilbefolkningen

Fokusområden för att öka förmågan inom totalförsvaret

I Handlingskraft bedömer Försvarsmakten och MSB att ett antal områden som initialt bör prioriteras i totalförsvarsplaneringen för att öka förmågan och bidra till att uppnå det övergripande målet för totalförsvaret.

Dessa är:

- Beredskapsplaner och krigsorganisation
- Ledning och samverkan
- Försörjningsberedskap
- Ge och ta emot stöd
- Försvarsvilja
- Stärkt informations- och cybersäkerhet

Säkerhetsskydd och Säkerhetsarbete

Inom förvaltningen har en säkerhetsskyddschef samt biträdande säkerhetsskyddschef utsetts och arbetar aktivt med frågor som åligger uppdraget. Säkerhetsskyddsarbetet har stärkts genom säkerhetsklassificera samt säkerhetsprövning av funktioner inom förvaltningen.

Det har även påbörjats en planering gällande hantering av signalskyddsarbetet som kommer framöver.

Vissa funktioner inom förvaltningen har deltagit i säkerhetsskyddsutbildningar. Under de kommande åren finns ett behov av att utbilda i större utsträckning inom säkerhetsskydd men även säkerhetsarbete generellt. Detta åläggs idag biträdande säkerhetsskyddschef till viss del men det kan även komma att tas in konsulter för kortare utbildningar för att påskynda processen.

Informationssäkerhet

Sveriges kommuner hanterar en betydande del av samhällets tjänster och kommunernas informationsförsörjning är därför en kritisk del i samhällets informationssäkerhet. För att säkerställa en tillräcklig nivå av informationssäkerhet i en kommuns olika förvaltningar och bolag är det av stor vikt att informationssäkerhetsarbetet bedrivs metodiskt och långsiktigt. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har gett ut föreskriften (MSBFS 2009:10) om statliga myndigheters informationssäkerhet. Föreskrifterna pekar på att myndigheterna ska följa de internationella standarderna på området, ISO/IEC 27001 och ISO/IEC 27002. Dessa föreskrifter är endast bindande för statliga myndigheter men det finns stora vinster med att också kommuner arbetar med informationssäkerhet på samma systematiska sätt.

Informationssäkerhet handlar om att ge kommunens information rätt skydd och omfattar:

- Tillgänglighet
- Riktighet
- Konfidentialitet
- Spårbarhet

Informationssäkerhet omfattar hela kommunens verksamhet och all information oavsett om den finns i datorer, i ett telefonsamtal eller på ett papper. Då stora delar av informationen hanteras med hjälp av IT-system så handlar informationssäkerhet även om teknik.

Kontinuitetshantering

Kontinuitetshantering handlar om att planera för att upprätthålla sin verksamhet på en tolerabel nivå. Oavsett vilken störning den utsätts för, till exempel när personalen inte kommer till jobbet, lokalerna inte går att använda, leveranser av viktiga varor och tjänster inte når oss eller vi drabbas av ett strömavbrott.

Med kontinuitetshantering kan verksamheten snabbare återhämta sig från och mildra konsekvenserna av en händelse. Det innebär kortare störningsperioder och minskar förlust av personella, ekonomiska, funktionella eller informationsrelaterade värden.

Exempel på aktiviteter i kontinuitetshantering:

- Kartlägga viktiga verksamheter och processer.
- Identifiera beroenden av resurser.
- Bestämma vad som är acceptabla avbrottstider.
- Genomföra åtgärder som minskar risken för störningar.
- Skapa planer för att hantera de störningar som ändå kan uppstå.

Det är verksamheterna själva som ansvarar för att skapa kontinuitetsplaner för sin verksamhet och arbetet med kontinuitetshantering är en ständigt pågående process som är lika mycket mental som praktisk.

Brottsförebyggande arbete

Brottsförebyggande arbete i en kommun är numera lagstyrt och innefattar olika åtgärder och strategier för att minska risken för brottslighet och skapa en tryggare och säkrare miljö för invånarna. Här är några grundläggande aspekter av brottsförebyggande arbete i en kommun:

- **Analys av lokala risker och sårbarheter:** Kommuner genomför oftast en analys av de specifika risker och sårbarheter som finns i deras område. Detta kan inkludera att titta på brottsstatistik, identifiera problemområden och utvärdera sociala, ekonomiska och miljömässiga faktorer som kan påverka brottslighet.
- **Samarbete med lokala aktörer:** Ett effektivt brottsförebyggande arbete kräver ofta samarbete med olika lokala aktörer, inklusive polisen, skolor, företag, ideella organisationer och invånare. Genom att samarbeta kan man dra nytta av olika perspektiv och resurser för att utforma och genomföra effektiva åtgärder.
- **Fysisk och social utformning av miljön:** Att skapa en fysisk och social miljö som motverkar brottslighet är en viktig del av brottsförebyggande. Det kan innebära att förbättra belysning på allmänna platser, skapa trygga och välordnade offentliga platser, och främja gemenskap och social sammanhållning.
- **Utbildning och medvetenhet:** Brottsförebyggande åtgärder inkluderar ofta utbildning och medvetenhet för invånarna. Det kan handla om att informera om hur man kan skydda sig själv och sitt hem, främja medvetenhet om olika typer av brott och erbjuda utbildningsprogram för ungdomar.
- **Teknologiska lösningar:** Användning av teknologiska verktyg, såsom övervakningskameror, sensorer och säkerhetsappar, kan bidra till att övervaka och minska risken för brottslighet.
- **Ungdoms- och sociala program:** Att erbjuda meningsfulla aktiviteter och program för ungdomar kan bidra till att minska risken för ungdomsbrottslighet. Sociala program som riktar sig till sårbara grupper kan också vara en del av en omfattande strategi.
- **Förebyggande insatser inom skolor:** Brottsförebyggande insatser inom skolor är viktiga för att skapa en trygg och stödjande lärandemiljö. Detta kan inkludera program för konfliktlösning, främjande av positivt beteende och stöd för elever som riskerar att hamna i brottsligt beteende.

Genom att integrera dessa och liknande strategier kan en kommun arbeta mot att minska brottsligheten och skapa en tryggare livsmiljö för sina invånare. Brottsförebyggande arbete är vanligtvis en pågående process som kräver samarbete och engagemang från olika samhällsaktörer.